

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ**

KATEDRA SPRÁVNÍHO PRÁVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Obnova řízení ve správním soudnictví

Předkládá: **Bc. Tereza Smolanová**

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jana Balounová Ph.D.**

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza SMOLANOVÁ**
Osobní číslo: **R17M0135P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Obnova řízení ve správním soudnictví**
Zadávací katedra: **Katedra správního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Mimořádné opravné prostředky
3. Obnova řízení ve správním soudnictví
4. Důvody obnovy řízení
5. Fáze řízení
6. Průběh řízení
7. Účastníci řízení
8. Obnova řízení v dalších řízeních
9. Závěr

Rozsah diplomové práce: **50**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- KÜHN, Zdeněk. *Soudní řád správní: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-479-1.
- KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: obecná část*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-820-7.
- POTĚŠIL, Lukáš, Vojtěch ŠIMÍČEK a kol. *Soudní řád správní – Komentář*. Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-024-6.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jana Balounová, Ph.D.**
Katedra správního práva

Datum zadání diplomové práce: **29. června 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

Stanislav Balík

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Martin Kopecký
Prof. JUDr. Martin Kopecký, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma "Obnova řízení ve správním soudnictví" zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

.....
podpis

V Plzni dne 30. 03. 2022

Bc. Tereza Smolanová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí diplomové práce JUDr. Janě Balounové, Ph.D. za cenné profesionální rady, připomínky a metodické vedení práce.

Ráda bych také poděkovala mému partnerovi a rodině za veškerou podporu při studiu.

Obsah

ÚVOD	8
1 OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	10
1.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA OPRAVNÝCH PROSTŘEDKŮ	10
1.2 ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	10
1.3 MIMOŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	11
1.4 DOZORČÍ PROSTŘEDKY	11
1.5 OPRAVNÉ SYSTÉMY	11
1.5.1 <i>Apelační princip</i>	12
1.5.2 <i>Kasační princip</i>	12
1.5.3 <i>Revizní princip</i>	12
1.6 OPRAVNÉ PROSTŘEDKY VE SPRÁVNÍM SOUDNICTVÍ.....	13
1.6.1 <i>Vývoj opravných prostředků ve správním soudnictví na našem území</i>	13
1.6.2 <i>Kasační stížnost</i>	15
2 OBNOVA ŘÍZENÍ VE SPRÁVNÍM SOUDNICTVÍ	18
2.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA	18
2.1.1 <i>Soudní řád správní</i>	18
2.1.2 <i>Použití občanského soudního řádu</i>	19
2.2 DŮVODY OBNOVY ŘÍZENÍ	21
2.2.1 <i>Nové důkazy nebo skutečnosti</i>	21
2.2.2 <i>Předběžná otázka</i>	23
2.3 PŘÍPUSTNOST NÁVRHU	24
2.3.1 <i>Řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu</i> ²⁵	25
2.3.2 <i>Zvláštní řízení ve věcech politických stran a politických hnutí</i>	28
2.4 PŘÍSLUŠNOST SOUDU	30
2.4.1 <i>Krajské soudy</i>	31
2.4.2 <i>Nejvyšší správní soud</i>	33
2.5 ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ	35
2.5.1 <i>Účastníci řízení v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu</i>	38
2.5.2 <i>Účastníci řízení ve zvláštním řízení ve věcech politických stran a politických hnutí</i> ..	38
2.5.3 <i>Osoby zúčastněné na řízení</i>	39
3 PRŮBĚH ŘÍZENÍ	44
3.1 PODÁNÍ NÁVRHU NA OBNOVU ŘÍZENÍ	44
3.1.1 <i>Náležitosti návrhu</i>	44
3.1.2 <i>Lhůta k podání návrhu</i>	47
3.1.3 <i>Odkladný účinek návrhu</i>	48
3.2 FÁZE ŘÍZENÍ.....	50
3.2.1 <i>Řízení o povolení obnovy řízení</i>	50
3.2.2 <i>Řízení obnovené</i>	52
3.3 ANALÝZA UŽITÍ INSTITUTU OBNOVY ŘÍZENÍ VE SPRÁVNÍM SOUDNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	53
3.3.1 <i>Krajské soudy</i>	53
3.3.2 <i>Nejvyšší správní soud</i>	55
4 OBNOVA ŘÍZENÍ V DALŠÍCH ŘÍZENÍCH	57
4.1 OBNOVA SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ.....	57
4.2 SHRNUTÍ	61
ZÁVĚR	62
RESUMÉ	63
SEZNAM LITERATURY A INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	64

Úvod

Soudní kontrola veřejné správy je základem každého demokratického právního státu, kterým Česká republika bezesporu je. Úkolem správních soudů je poskytování ochrany veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. České správní soudnictví je založeno na zásadě jednoinstančnosti řízení bez možnosti podat řádný opravný prostředek. Proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví jsou přípustné pouze opravné prostředky mimořádné.

Obnova řízení je jedním ze dvou mimořádných opravných prostředků ve správním soudnictví. Smyslem tohoto institutu je odstranění nedostatků ve skutkových zjištěních, které vyšly najevo až po pravomocném skončení věci. Obnova řízení se dělí na dvě fáze, kdy v první fázi soud rozhoduje, zda obnovu řízení povolí, či nikoliv. Pokud soud obnovu řízení povolí, nastupuje druhá fáze, která se nazývá řízení obnovené. Důvody, pro které lze řízení obnovit soudní řád správní vymezuje velice úzce.

Cílem této práce je podat ucelený výklad o institutu obnovy řízení ve správním soudnictví se zaměřením na jeho použitelnost v praxi. Klíčovým faktorem pro výběr tohoto tématu byla skutečnost, že jsem téma obnovy řízení ve správním soudnictví nenalezla nikde zpracované jako vysokoškolskou závěrečnou práci.

Svoji práci jsem systematicky rozdělila do čtyř kapitol. V první kapitole jsem se zabývala obecnou charakteristikou opravných prostředků. Vymezila jsem, jaký je rozdíl mezi řádným a mimořádným opravným prostředkem a co jsou to dozorčí prostředky. Dále jsem popsala tři základní opravné systémy a ke konci první kapitoly jsem se věnovala stručnému popisu vývoje opravných prostředků ve správním soudnictví a druhému mimořádnému opravnému prostředku, jímž je kasační stížnost.

Druhá a zároveň stěžejní kapitola této diplomové práce se věnuje obnově řízení ve správním soudnictví. V úvodu této kapitoly jsem se zabývala právní úpravou obnovy řízení, kterou představuje zejména soudní řád správní. Dále jsem vymezila a popsala důvody, pro které lze návrh na obnovu řízení podat. V této kapitole je také věnována velká pozornost přípustnosti, respektive nepřípustnosti,

návrhu na obnovu řízení, protože tato ustanovení soudního řádu správního velmi ovlivňují použitelnost tohoto institutu v praxi. Následně jsem popsala, které soudy jsou příslušné k vedení řízení o tomto opravném prostředku a kdo může být účastníkem tohoto řízení.

Třetí kapitola je věnována průběhu řízení o obnově řízení a analýze četnosti využití tohoto institutu ve správním soudnictví. Dále jsem se v této kapitole zabývala tím, kdo může návrh na obnovu řízení v jednotlivých typech řízení podat, jaké má takové podání náležitosti a v jaké lhůtě je nutné jej podat. V závěru kapitoly jsem se zabývala praktickým využitím tohoto mimořádného opravného prostředku, kdy jsem s touto otázkou oslovila Nejvyšší správní soud a krajské soudy.

Poslední závěrečná kapitola je zaměřena na komparaci obnovy řízení podle soudního řádu správního s obnovou řízení, která je upravena ve správním řádu.

1 Opravné prostředky

1.1 Obecná charakteristika opravných prostředků

Opravné prostředky je možné charakterizovat jako právní nástroj, kterým účastník řízení vyjadřuje nespokojenost s rozhodnutím a žádá o jeho přezkum.¹ Jejich účelem je náprava a odstranění případných zjištěných vad a pochybení konkrétních rozhodnutí, ke kterým mohlo v průběhu řízení dojít. Opravné prostředky jsou procesním institutem a je zcela na účastníkovi řízení zda využije tohoto procesního práva a bude pak takový prostředek projednán v zákonem předpokládané procesní formě. Možnost přezkoumání rozhodnutí má za cíl zvýšit záruky zákonnosti rozhodování a představuje i jednu ze záruk ochrany práv jednotlivců.

Opravné prostředky se dělí na řádné a mimořádné. Pojmová označení řádné a mimořádné opravné prostředky vychází z teorie práva. Tento pojem však lze najít i v některých právních předpisech. Například v ustanovení § 68 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní² či v ustanovení § 8 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.³

1.2 Řádné opravné prostředky

Řádnými jsou takové opravné prostředky, kterými se napadá nepravomocné rozhodnutí. Právní moc, jako jedna z vlastností rozhodnutí, je procesní institut soudního nebo správního rozhodnutí spočívající v jeho konečnosti, závaznosti a nezměnitelnosti.⁴ Jakmile právní moc daného rozhodnutí nastane, nelze se již řádnými opravnými prostředky proti tomuto rozhodnutí bránit a lze podávat pouze mimořádné opravné prostředky. Typickým řádným opravným prostředkem je odvolání.

---

¹ SLÁDEČEK, V. Obecné správní právo. 1. vydání. Praha: ASPI, 2005. s. 118-119.

² § 68 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „soudní řád správní“).

³ § 8 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

⁴ KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 169.

Ve většině řízení se upravuje zásada dvouinstančnosti, která spočívá v pravidle, že proti rozhodnutí v prvním stupni se lze odvolat, případně podat jiný řádný opravný prostředek.⁵

1.3 Mimořádné opravné prostředky

Mimořádnými, se nazývají takové opravné prostředky, kterými se napadá pravomocné rozhodnutí. Typickým příkladem mimořádného opravného prostředku je dovolání nebo obnova řízení. Při uplatnění takovýchto opravných prostředků dochází ke střetu dvou právem chráněných hodnot, jedná se o zásadu právní jistoty a zásadu zákonnosti. Proto je jejich použití vázáno na přísné podmínky, kterými jsou zejména lhůty a důvody jejich podání.

1.4 Dozorčí prostředky

Podle úkonu vedoucího k zahájení opraveného řízení, lze rozlišovat mezi opravným a dozorčím prostředkem. Opravné a dozorčí prostředky jsou instituty umožňujícími napravit skutkové či právní vady rozhodnutí. Rozdíl mezi nimi spočívá v aktivní legitimaci subjektu, tedy v určení, která osoba může dané řízení zahájit. Opravný prostředek je úkonem účastníka a na jeho vyřízení má účastník právní nárok. Kdežto dozorčí prostředek, například ve správním řízení, je úkonem správního orgánu z moci úřední a účastník k jeho podání může dát pouze podnět, nemá tedy na něj právní nárok. Toto rozlišení není důležité jen z hlediska zahájení řízení, ale i pro další postup, protože ten, kdo řízení zahájil, s ním může také disponovat. Například účastník, který podal návrh na zahájení řízení o odvolání, jej může až do rozhodnutí o odvolání vzít zpět.⁶ Příkladem dozorčího prostředku je obnova řízení zahajovaná z moci úřední správním orgánem či přezkumné řízení.

1.5 Opravné systémy

Právní teorie rozlišuje tři principy, tzv. opravné systémy, kterými jsou jednotlivé opravné řízení ovládány. Jedná se o princip apelační, kasační a revizní. Jednotlivé opravné systémy se liší zejména podle rozsahu přezkumu napadeného rozhodnutí ze strany soudu, tedy podle toho zda má soud pravomoc přezkoumávat otázky právní nebo skutkové či oboje současně. Dále se liší, jakým způsobem může

---

⁵ KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 386.

⁶ Tamtéž str. 386.

soud o daném opravném prostředku rozhodnout. Dalším kritériem je, zda má účastník možnost navrhnout v opravném řízení nové skutečnosti, či nikoliv. Tyto principy se do konkrétních opravných prostředků promítají jednotlivě nebo i v jejich kombinaci.

1.5.1 Apelační princip

Apelační princip je systémem nejširším, protože umožňuje přezkoumání rozhodnutí po skutkové i právní stránce. Soud, který tak v řízení o opravném prostředku rozhoduje, není vázán skutkovým stavem tak, jak jej zjistil soud, který napadené rozhodnutí vydal, a může provádět dokazování nové a dospět i k odlišnému skutkovému závěru. Pokud soud shledá, že napadené rozhodnutí je po skutkové i právní stránce správné, pak toto rozhodnutí potvrdí. V případě, že jsou nalezeny vady napadeného rozhodnutí, soud může toto rozhodnutí změnit, nebo zrušit. Apelační princip lze dále rozlišovat na systém úplné a neúplné apelace. V případě úplné apelace má účastník řízení možnost navrhnout nové skutečnosti a důkazy. Naopak pro systém neúplné apelace je charakteristické, že soud rozhodující v řízení o opravném prostředku může sice provádět ve věci dokazování a dospět k jinému skutkovému závěru, avšak smí vycházet pouze z důkazů a skutečností, které byly uplatněny v předchozím řízení.⁷

1.5.2 Kasační princip

Opakem apelačního principu je princip kasační. Soud může napadené rozhodnutí přezkoumávat pouze po stránce právní, nikoliv skutkové. Účastník řízení zde nemá možnost navrhnout nové skutečnosti nebo důkazy. Na základě přezkumu pak může soud napadené rozhodnutí pouze potvrdit, nebo zrušit. V případě, že soud takové rozhodnutí zruší, vrátí věc zpět k projednání soudu prvního stupně. Typickým příkladem kasačního principu je kasační stížnost.⁸

1.5.3 Revizní princip

Revizní princip umožňuje stejně jako kasační princip přezkoumávat napadené rozhodnutí pouze po právní stránce. Na rozdíl od kasačního principu, však revizní princip umožňuje napadené rozhodnutí nejen zrušit, či potvrdit,

---

⁷ HENDRYCH, D. a kol. Právní slovník: Apelační princip. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

⁸ HENDRYCH, D. a kol. Právní slovník: Kasační princip. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

ale soud rozhodující o opravném prostředku může vydat i rozhodnutí nové, a to za předpokladu, že skutkový stav zjištěný soudem, který vydal napadené rozhodnutí, je způsobitelným podkladem pro měnící rozhodnutí soudu. Soud přihlíží ke všem vadám, jimiž napadené rozhodnutí či předchozí řízení trpí, přestože nebyly opravným prostředkem výslovně vytýkány.⁹

1.6 Opravné prostředky ve správním soudnictví

Správní soudnictví v České republice je procesně jednoinstančním řízením. To znamená, že proti jejich rozhodnutí není přípustné odvolání ani žádný jiný řádný opravný prostředek, ale pouze opravný prostředek mimořádný. Soudní řád správní upravuje pouze dva opravné prostředky a to kasační stížnost a obnovu řízení.

1.6.1 Vývoj opravných prostředků ve správním soudnictví na našem území

Základy správního soudnictví byly na našem území položeny prosincovou ústavou Rakouského císařství z roku 1867, konkrétně článkem 15 základního státního zákona č. 144/1867 ř. z., o moci soudcovské, jenž zřídil Správní soudní dvůr ve Vídni. Rakouské správní soudnictví bylo založeno na principu generální klauzule, na jehož základě se mohl domáhat soudní ochrany každý, kdo se cítil být zkrácen na svých právech rozhodnutím nebo nařízením správních úřadů. Nově vzniklá Československá republika pak recipovala tento rakouský model správního soudnictví. Byl zřízen Nejvyšší správní soud se sídlem v Praze a proti jeho rozhodnutím nebyly připuštěny žádné opravné prostředky. Dokonce jeho rozhodnutí nepodléhala ani přezkumu Ústavního soudu. Prvním prezidentem Nejvyššího správního soudu se stal významný český politik a poslanec Říšské rady Ferdinand Pantůček. Druhým prezidentem byl pozdější prezident Československa Emil Hácha.¹⁰

Ústava Československé republiky z roku 1948 ještě počítala s existencí správního soudnictví, avšak později přijetím ústavního zákona č. 64/1952 Sb., o soudech a prokuratuře došlo ke zrušení Nejvyššího správního soudu. A tak správní soudnictví ani jiná soudní ochrana práv jednotlivců před akty veřejné

---

⁹ HENDRYCH, D. a kol. Právní slovník: Revizní princip. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

¹⁰ MAZANEC, M. Nejvyšší správní soud: Historie [online]. 2019 [cit. 2021-11-11].

Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Historie/art/4?menu=174>.

správy v následujících letech totalitního právního systému prakticky neexistovala. Výjimku tvořilo přezkoumávání správních aktů ve věcech sociálního a nemocenského pojištění obecnými soudy, které v těchto případech postupovaly podle úpravy obsažené v občanském soudním řádu.¹¹

Reformu v podobě rozšiřování možností přezkumu správních rozhodnutí přinesla až Sametová revoluce v listopadu 1989, která nastartovala změnu společenského režimu. Zásadní změnu pak přineslo přijetí Listiny základních práv a svobod, jejíž článek 36 odstavec 2 říká: „*Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.*“¹² Toto ustanovení Listiny základních práv a svobod obnovilo v českém právním řádu princip generální klauzule při přezkumu správních rozhodnutí soudy. Dále byla zákonem č. 519/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád provedena novela občanského soudního řádu, která upravila procesní stránku soudního přezkumu správních rozhodnutí.¹³ Podle tehdejšího znění paragrafu 250j odstavce 4 občanského soudního řádu nebyl proti rozhodnutí soudu o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů žádný přípustný opravný prostředek.¹⁴ Avšak v případech, kdy krajský soud rozhodoval ve věcech důchodového zabezpečení nebo pojištění, bylo možné podat odvolání, o kterém rozhodoval nejprve nejvyšší soud republiky a později vrchní soud, případně bylo možné podat i dovolání.¹⁵

Právní úprava správního soudnictví obsažená v části páté občanského soudního řádu byla pro opakovanou kritiku odbornou veřejností i Ústavním soudem zrušena a byl přijat soudní řád správní. Více k tomuto tématu bude pojednáno v podkapitole Právní úprava.

---

¹¹ KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 472-473.

¹² Ústavní zákon č. 21/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen „LZPS“).

¹³ KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 474-475.

¹⁴ Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění novely tohoto zákona provedenou zákonem č. 519/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád.

¹⁵ § 250s odstavec 2 téhož zákona.

1.6.2 Kasační stížnost

Kasační stížnost je opravným prostředkem, který směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví. Jedná se o institut poměrně nový, do českého právního řádu byl zaveden až v souvislosti s přijetím zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního. Před jeho přijetím nebylo možné bránit se proti pravomocným rozhodnutím vydaným v rámci správního soudnictví. Jedním z důvodů vytvoření tohoto institutu bylo, že dosavadní právní úprava neodpovídala čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o základních lidských právech a svobodách, který zakotvuje princip přezkumu rozhodnutí orgánů veřejné moci.¹⁶

Kasační stížnost je upravena v § 102 a následující zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud, který je vázán rozsahem i důvody kasační stížnosti. Přestože jsou důvody pro podání kasační stížnosti vymezeny taxativně, jedná se o široce otevřený mimořádný opravný prostředek, protože ho lze podat proti většině rozhodnutí vydávaných krajskými soudy ve správním soudnictví. Takto široká otevřenost kasační stížnosti představuje v praxi velký problém, protože generuje velké množství věcí, které Nejvyšší správní soud rozhoduje meritorně, a přispívá k velkému množství konfliktních právních názorů. Zákon definuje pouze pár případů, ve kterých je podání kasační stížnosti nepřijatelné. Jedná se například o rozhodnutí, jimiž se pouze upravuje vedení řízení, dále nelze podat kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu či ve věcech volebních.¹⁷

Nově se Nejvyšší správní soud u kasačních stížností zabývá případnou nepřijatelností, a to ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Taková kasační stížnost je nepřijatelná, pokud svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.¹⁸ Jedná se například o spory o pokuty nebo ve věcech sociálního a důchodového zabezpečení. Účelem

---

¹⁶ SLÁDEČEK, V., MELOTÍKOVÁ, P. Aktuální otázky správního soudnictví (zejména v souvislosti s novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 303/2011 Sb.). Praha: Leges, 2012, str. 59.

¹⁷ § 104 soudního řádu správního.

¹⁸ Tamtéž § 104a.

tohoto ustanovení, které v této podobě nabylo účinnosti dne 1. dubna 2021, je urychlení soudního přezkumu v řízení před Nejvyšším správním soudem.¹⁹

Právo podat kasační stížnost dává zákon účastníkovi řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osobě zúčastněné na řízení. Osoba, která podala kasační stížnost, je označována jako "stěžovatel" a musí být zastoupena advokátem. Vedle stěžovatele jsou účastníky řízení o kasační stížnosti všichni, kdo byli účastníky původního řízení před krajským soudem.²⁰

Lhůta pro podání kasační stížnosti je dva týdny po doručení rozhodnutí krajským soudem. Stížnost se podává přímo k Nejvyššímu správnímu soudu, čímž se liší od úpravy podávání mimořádných opravných prostředků v civilním a trestním řízení, kde se dovolání podává k soudu prvního stupně. Důvodem je snaha o zrychlení řízení o kasační stížnosti.²¹

Podáním kasační stížnosti se neodkládají právní účinky napadeného pravomocného rozhodnutí, avšak Nejvyšší správní soud může na návrh stěžovatele odkladný účinek napadeného rozhodnutí přiznat.²² V rámci řízení o kasační stížnosti je zaveden koncentrační princip. Tedy nelze v něm uplatňovat ty skutečnosti, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu, jakož ani skutečnosti, které stěžovatel mohl uplatnit v řízení o žalobě, ale neučinil tak.^{23 24}

O kasační stížnosti může Nejvyšší správní soud rozhodnout několika způsoby. Usnesením řízení zastaví například z důvodu zpětvzetí kasační stížnosti nebo pro nezaplacení soudního poplatku. Dále může stížnost usnesením odmítnout, a to zejména z důvodu jejího opožděného podání či podání osobou, která k tomu nebyla aktivně legitimována. V případně nedůvodnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozsudkem stížnost zamítne. Je-li kasační stížnost důvodná, Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu rozsudkem zruší a současně věc buď vrátí

---

¹⁹ Zákon č. 77/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

²⁰ § 105 soudního řádu správního.

²¹ § 106 odst. 4 téhož zákona.

²² § 107 téhož zákona.

²³ § 109 odstavec 5 téhož zákona.

²⁴ § 104 odstavec 4 téhož zákona.

krajskému soudu k dalšímu řízení, nebo rozhodne ve věci sám.²⁵ Současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může Nejvyšší správní soud sám podle povahy věci rozhodnout například o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti, anebo o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části.²⁶ V případě vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.²⁷

---

²⁵ KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 508.

²⁶ § 110 odstavec 2 písmena a) a b) soudního řádu správního.

²⁷ § 110 odstavec 4 téhož zákona.

2 Obnova řízení ve správním soudnictví

Obnova řízení ve správním soudnictví je mimořádným opravným prostředkem v řízeních ukončených pravomocným rozsudkem. Na rozdíl od kasační stížnosti je obnova řízení připuštěna jen ve velmi malém rozsahu. Obecně tento opravný prostředek slouží k odstranění nedostatků ve skutkových zjištěních, které vyšly najevo až po pravomocném skončení věci. Nelze se jím tedy domáhat nápravy nesprávného právního posouzení věci nebo nesprávného procesního postupu soudu. Tento druh řízení se dělí na dvě fáze, kdy první fází je řízení o povolení obnovy a druhou fází samotné obnovené řízení, jejichž průběh bude popsán níže.

2.1 Právní úprava

Základy správního soudnictví jsou položeny v článku 36 odstavci 2 Listiny základních práv a svobod, který stanoví právo na soudní přezkum rozhodování orgánů veřejné správy.²⁸ Tento článek byl zcela proveden na zákonné úrovni až přijetím zákona č. 150/2002 Sb., soudním řádem správním, který zcela nově upravil systém správního soudnictví.

2.1.1 Soudní řád správní

Úprava obnovy řízení ve správním soudnictví je obsažena v části třetí soudního řádu správního. Jedná se o základní procesní právní předpis upravující správní soudnictví. Upravuje zejména postup soudů, účastníků řízení a dalších osob ve správním soudnictví, dále pravomoc a příslušnost soudů ve správním soudnictví a některé otázky organizace a postavení soudců. Tento zákon také zřídil Nejvyšší správní soud, který už obnovila Ústava České republiky v článku 91, fakticky byl však zřízen až po deseti letech soudním řádem správním.²⁹

Před účinností tohoto zákona, která nastala dne 1. 1. 2003, bylo správní soudnictví upraveno v tehdejší části páté občanského soudního řádu. Tato úprava byla dlouhodobým předmětem kritiky jak ze strany odborné literatury, tak ze strany Ústavního soudu, který nakonec tuto část zákona svým náležením zrušil pro její

---

²⁸ Čl. 36 odst. 2 LZPS.

²⁹ Čl. 91 odstavec 1 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

neústavnost, respektive deficity ústavnosti.³⁰ Hlavní důvody pro zrušení části páte občanského soudního řádu bylo, že tehdejší systém neposkytoval soudní ochranu před nezákonnými postupy a zásahy veřejné správy, které neměly formu správního rozhodnutí, dalším důvodem byla neexistence prostředku k soudní ochraně před nečinností správního úřadu nebo neexistence sjednocovací judikatury správních soudů.³¹

Soudní řád správní byl od doby jeho přijetí několikrát novelizován. Například byla zakotvena úprava řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části, úprava řízení o zrušení služebního předpisu a úprava o rozhodování ve věcech místního a krajského referenda. V roce 2011 byla přijata zatím nejrozsáhlejší novela soudního řádu správního zákonem č. 303/2011 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2012, jež změnila ustanovení o věcné a místní příslušnosti, možnosti rozhodování v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením, dále změnila možnosti rozhodnutí o kasační stížnosti nebo pravidla řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části.³²

2.1.2 Použití občanského soudního řádu

Přestože je soudní řád správní autonomním procesním předpisem správního soudnictví, současně je však také předpisem do značné míry obecným s nižší mírou formálnosti. Jedná se o kodex podstatně kratší a jednodušší než je občanský soudní řád. Jako takový by měl být předpisem stabilnějším a neměl by podléhat tak častým změnám jako procesní předpis upravující občanské soudní řízení.³³ V řízení tak mohou nastat situace, pro které soudní řád správní vlastní úpravu neobsahuje, a proto § 64 soudního řádu správního předpokládá přiměřenou aplikaci první a třetí části občanského soudního řádu.³⁴

Jak plyne z důvodové zprávy k soudnímu řádu správnímu, byl tento zákon: *„...vytvářen s ohledem na potřebu zajistit, aby procesní úprava byla co možná stručná, nekasuistická, vymežující dostatečný prostor soudům pro pružnou aplikaci*

---

³⁰ HENDRYCH, D. a kol. Správní právo: Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 373.

³¹ Nález Ústavního soudu ze dne 27. června 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99.

³² KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 476.

³³ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 508-510.

³⁴ § 64 soudního řádu správního.

předpisů veřejného, zejména správního práva. “.³⁵ Předpis byl koncipován: „...jako do značné míry autonomní (nezávislý na správním řádu, občanském soudním řádu či procesních ustanoveních zákona o Ústavním soudu), především s ohledem na potřebu zajistit maximální stabilitu právní úpravě a s ohledem na velmi negativní zkušenosti s novelizacemi občanského soudního řádu. Podpůrné užití občanského soudního řádu se však předpokládá – a je explicitně zajištěno – tam, kde správní řád soudní nebude mít úpravu vlastní. “.³⁶

Ustanovení občanského soudního řádu lze pro řízení ve správním soudnictví užít, jsou-li splněny dvě podmínky. První podmínkou je přiměřená aplikace takového ustanovení. Přiměřená aplikace první a třetí části občanského soudního řádu předpokládá aplikaci jen těch ustanovení, která jsou pro správní soudnictví s ohledem na jeho smysl a ústavní postavení vhodná a povaha věci to zároveň připouští. Druhou podmínkou pro užití ustanovení občanského soudního řádu je, že soudní řád správní nestanoví jinak.³⁷ Jedná se o situace, kdy je úprava soudního řádu správního komplexní a danou otázku řeší jinak než občanský soudní řád nebo o konkrétní otázce mlčí, z povahy věci je však jasné, že její řešení je pro správní soudnictví nevhodné. Jinak řečeno, možnost subsidiárního použití dotčených částí občanského soudního řádu neznamena, že jsou v řízení před správními soudy použitelné všechny instituty obsažené v civilním procesu. Například institut vedlejšího účastenství podle § 93 občanského soudního řádu ve správním soudnictví použit nelze, protože ve svém § 34 obsahuje konkurenční institut osob zúčastněných na řízení. Jako příklad, kdy je dokonce i podle judikatury Nejvyššího správního soudu subsidiárně použito v řízení ve správním soudnictví ustanovení občanského soudního řádu, lze uvést § 18 odstavec 2 tohoto zákona, který se týká ustanovení tlumočnicka účastníku řízení.³⁸ Specifickým případem je výslovný odkaz na úpravu doručování v občanském soudním řízení, uvedený v § 42 odstavci 5 soudního řádu správního. To znamená, že tam, kde ohledně doručování soudní řád správní nestanoví jinak, se bez dalšího aplikují předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení.³⁹

---

³⁵ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu soudního řádu správnímu, obecná část, sněmovní tisk 1080/0, část č. 1/2, 3. volební období Poslanecké sněmovny, 1998 – 2002, [online]. [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=1080&CT1=0>.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ § 64 soudního řádu správního.

³⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2010, sp. zn. 5 Azs 54/2009.

³⁹ POSPÍŠIL, P. § 64 [Použití občanského soudního řádu]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J.,

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu úprava obnovy řízení v soudním řádu správním je komplexní a proto nelze ve správním soudnictví subsidiárně použít ustanovení o obnově řízení obsažené v § 228 a následujících občanského soudního řádu v souvislosti s výše zmíněným § 64 soudního řádu správního.^{40 41}

2.2 Důvody obnovy řízení

Důvody obnovy řízení jsou v soudním řádu správním upraveny v § 111 takto: „*Řízení ukončené pravomocným rozsudkem se na návrh účastníka obnoví, jestliže vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které bez jeho viny nebyly nebo nemohly být v původním řízení uplatněny, popřípadě bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce, jestliže výsledek obnoveného řízení může být pro něj příznivější.*“⁴²

Jak vyplývá z výše uvedeného ustanovení, podat návrh na obnovu řízení je možné pouze proti pravomocnému rozsudku, nikoliv proti usnesení. Pravomocný je takový rozsudek, proti němuž není možné podat řádný opravný prostředek nebo uplynula lhůta k jeho podání či se osoba oprávněná k jeho podání práva na odvolání vzdala.

2.2.1 Nové důkazy nebo skutečnosti

Hlavním důvodem pro povolení obnovy řízení je, že vyšly najevo nové důkazy nebo skutečnosti, které účastník nemohl v původním řízení bez jeho viny uplatnit. Jedná se o takové skutkové okolnosti, které účastníkovi nebyly známy nebo o nich v té době ještě nebylo rozhodnuto, například v řízení o předběžné otázce. Podmínkou je, že tyto nové důkazy musely existovat již v době původního řízení. V řízení o určení nezákonnosti zásahu správního orgánu musí jít navíc o skutečnosti, které tu byly již v době zásahu.⁴³ Soud dále posuzuje, zda neuplatnění určitých skutkových tvrzení či důkazů v původním řízení bylo důsledkem procesní

MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁴⁰ POTĚŠIL, L., BRUS, M., HLOUCH, L., RIEGEL F., a ŠIMÍČEK, V. Soudní řád správní: Komentář. Praha: Leges, 2014, str. 1078.

⁴¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2009, č. j. 6 Ads 130/2008-21.

⁴² § 111 soudního řádu správního.

⁴³ § 87 odstavec 1 téhož zákona.

pasivity účastníka. Takové procesní pochybení účastníka je třeba posuzovat vždy s ohledem na složitost projednávané věci.

Jestliže byl v původním řízení navržen účastníkem důkaz, který však soud neprovedl, není to podle judikatury Nejvyššího soudu důvodem pro povolení obnovy řízení.^{44 45} Může také nastat situace, že účastník o důležitých důkazech či skutečnostech věděl a dokonce řádně a včas navrhoval jejich provedení, avšak v okamžiku rozhodování soudu byly tyto důkazy nedosažitelné. Typickým příkladem je ztráta listinného důkazu či provedení výslechu klíčového svědka, který byl ale v době rozhodování soudu nezvěstný. V případě, že se ona listina najde či se objeví dříve nezvěstný svědek, může to být důvodem pro povolení obnovy řízení.⁴⁶ Současně je třeba říci, že ne každá nová skutečnost či důkaz znamenají povolení obnovy řízení. Jak vyplývá z výše uvedeného ustanovení, musí se jednat o takové důkazy nebo skutečnosti, které jsou schopné přinést účastníkovi navrhujiícímu obnovu řízení příznivější výsledek nového rozhodnutí. Návrh na obnovu řízení nemůže podat ten, komu bylo v původním řízení plně vyhověno.

Za novou skutečnost nelze také považovat jiný výklad právních předpisů. Zrušení právního předpisu nálezem Ústavního soudu je důvodem pro obnovu řízení jen v trestním řízení, a to v případě, že rozsudek nabyl právní moci, ale nebyl dosud vykonán.⁴⁷ Z toho plyne, že takový návrh na obnovu řízení lze podat do okamžiku ukončení výkonu uloženého trestu. V tomto případě se ale bude obnova řízení řídit ustanoveními o obnově řízení obsažené v zákoně o trestním řízení soudním.⁴⁸ V případě správního soudnictví není možné po zrušení právního předpisu Ústavním soudem podat návrh na obnovu řízení.⁴⁹ Rozhodnutí v tomto případě zůstávají platná, avšak práva a povinnosti z nich vyplývající nelze po účinnosti nálezu

---

⁴⁴ BLAŽEK, T. § 111 [Důvody obnovy]. In: Blažek, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016
In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10].
Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁴⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2936/2004.

⁴⁶ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 1028-1029.

⁴⁷ § 71 odstavec 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

⁴⁸ POSPÍŠIL, I. § 71 [Vliv nálezu na individuální práva a povinnosti]. In: DOSTÁL, M., LANGÁŠEK, T., POSPÍŠIL, I., WAGNEROVÁ, E. Zákon o Ústavním soudu: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-27]. Dostupné z: www.aspi.cz.

⁴⁹ § 71 odstavec 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

vykonat. Nevykonatelná budou i ta rozhodnutí, která nabyla právní moci až po derogačním nálezu Ústavního soudu.⁵⁰

2.2.2 Předběžná otázka

Druhým důvodem obnovy řízení ve správním soudnictví je odlišné rozhodnutí o předběžné otázce, z níž vycházel v původním řízení správní soud. Jedná se o situace, kdy soud vycházel z rozhodnutí jiného orgánu, které bylo následně na základě opravných prostředků změněno nebo zrušeno, nebo tzv. prejudiciální otázku posoudil soud sám a obsah pozdějšího rozhodnutí příslušného orgánu byl odlišný od jeho posouzení předběžné otázky.⁵¹ Na rozdíl od prvního důvodu, kde je zapotřebí, aby skutečnosti nebo důkazy, na nichž stojí návrh na obnovu řízení, existovaly již v okamžiku původního řízení před soudem, v případě jiného rozhodnutí o předběžné otázce důvod pro obnovu řízení existuje až po odlišném rozhodnutí v této věci. Také v případě tohoto důvodu obnovy řízení musí být splněna podmínka, že nové rozhodnutí je způsobilé přivodit pro účastníka navrhuujícího obnovu příznivější výsledek řízení.

Je důležité zmínit, že v tomto případě se nejedná o předběžnou otázku, která by byla pokládána Soudnímu dvoru Evropské unie, protože v takovém případě by podle ustanovení § 48 odstavce 1 písmena b) soudního řádu správního musel český soud řízení přerušit do rozhodnutí o předběžné otázce soudcem Soudního dvora Evropské unie.⁵² Stejně by soud postupoval i v případě, že by se jednalo o předběžnou otázku, kterou soud v tomto řízení není oprávněn řešit. Konkrétně je správní soud vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, dále pak také rozhodnutím soudu o osobním stavu. V jiných věcech si správní soud může učinit názor sám, avšak rozhodl-li jiný soud o této otázce, správní soud z takového rozhodnutí vychází.⁵³ Tato úprava je obsažena v občanském soudním řádu a v soudním řízení správním je možné ji použít v souvislosti s § 64 soudního řádu správního.⁵⁴

---

⁵⁰ POSPÍŠIL, I. § 71 [Vliv nálezu na individuální práva a povinnosti]. In: DOSTÁL, M., LANGÁŠEK, T., POSPÍŠIL, I., WAGNEROVÁ, E. Zákon o Ústavním soudu: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-27]. Dostupné z: www.aspi.cz.

⁵¹ VOPÁLKA, V., MIKULE, V., ŠIMŮNKOVÁ, V., ŠOLÍN, M. Soudní řád správní: Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, str. 288.

⁵² § 48 odstavec 1 písmeno b) soudního řádu správního.

⁵³ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 390-398.

⁵⁴ § 135 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

2.3 Přípustnost návrhu

Přípustnost návrhu na obnovu řízení ve správním soudnictví upravuje § 114 soudního řádu správního. Na rozdíl od kasační stížnosti, která byla stručně popsána výše, je obnova řízení ve správním soudnictví v praxi využívána velmi zřídka. Důvodem je právě úzké nastavení přípustnosti obnovy řízení.⁵⁵

Odstavec 1 tohoto ustanovení říká: „*Obnova řízení je přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a politických hnutí.*“⁵⁶ Jak vyplývá z § 111 a § 114, obnova řízení je přípustná pouze proti rozsudku, nikoliv proti usnesení, a to ani proti usnesením, kterými se řízení končí, například usnesení o odmítnutí návrhu a o zastavení nebo postoupení věci. Obnova řízení není také přípustná proti rozhodnutí o kasační stížnosti.⁵⁷ Důvodem je, že v rámci řízení o kasační stížnosti nelze uplatnit takové skutečnosti, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu, jakož ani skutečnosti, které stěžovatel neuplatnil v řízení o žalobě, ač tak učinit mohl. Obnova řízení o kasační stížnosti by se tak stala nelogickým mimořádným přezkumem již mimořádně přezkoumaného rozhodnutí. Současně však v případě zamítnutí návrhu na obnovu řízení lze podat kasační stížnost proti tomuto rozhodnutí. Stejně jako u jiných opravných prostředků, není obnova řízení přípustná, pokud směřuje jen proti důvodům rozhodnutí nebo proti výroku o nákladech řízení.⁵⁸

Dalším velmi významným důvodem omezeného využití tohoto institutu je restriktivní vymezení typů řízení, ve kterých se lze bránit tímto mimořádným opravným prostředkem. Jak je uvedeno ve výše zmíněném ustanovení, obnova řízení je přípustná pouze ve věcech ochrany před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu a ve zvláštním řízení ve věcech politických stran a politických hnutí. Správní soudy ve své judikatuře konstantně dovozují, že ve všech ostatních řízení ve správním soudnictví, jako je například řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, o žalobě proti nečinnosti správního

---

⁵⁵ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 1032-1033.

⁵⁶ § 114 odst. 1 soudního řádu správního.

⁵⁷ § 114 odstavec 2 téhož zákona.

⁵⁸ § 114 odstavec 3 téhož zákona.

orgánu či o návrhu ve věcech volebních, obnova řízení důkazem opaku, argumentum a contrario, přípustná není.⁵⁹ Obnova řízení je tedy přípustná pouze tam, kde správní soudy fungují jako soudy nalézací a současně jen v omezeném okruhu řízení. Správní soudy vycházejí ze skutkového stavu, který si samy zjišťují v době rozhodování soudu.⁶⁰ Důvodem, proč zákonodárce takto striktně přípustnost obnovy řízení upravil je několik, a vyplývají ze samotné podstaty těchto nepřipustných řízení. Například ve věcech volebních je důvodem nepřipustnosti potřebná právní jistota, neboť zejména o platnosti voleb je třeba rozhodnout rychle a konečně. V případě nepřipustného návrhu na obnovu řízení soud usnesením návrh odmítne.⁶¹

2.3.1 Řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu

První typ řízení, proti jehož rozhodnutí lze uplatnit mimořádný opravný prostředek obnovy řízení, je řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. Ustanovení § 82 soudního řádu správního říká: „Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.“⁶²

Tato tzv. zásahová žaloba slouží jako ochrana subjektivních veřejných práv jednotlivců v případech, kdy není možné uplatnit ochranu žalobou proti rozhodnutí podle § 65 a následující soudního řádu správního. Jak vyplývá z výše uvedeného ustanovení § 82, zásahovou žalobou se lze bránit před nezákonným zásahem správního orgánu, který není rozhodnutím. Zásahová žaloba tedy chrání proti jakýmkoliv jiným aktům či úkonům veřejné správy směřujícím proti jednotlivci, které nejsou rozhodnutím. Zásahem jsou akty neformální povahy,

---

⁵⁹ viz Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, sp. zn. Na 50/200 a Rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2005, sp. zn. 3 Azs 219/2005, ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 9 Afs 132/2007, ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. 4 As 25/2008, a ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 6 Ads 88/2010.

⁶⁰ BALOUNOVÁ, J. Opravné prostředky ve správním soudnictví. ADAMEC, M., ADAMUSOVÁ, Z., BALOUNOVÁ, J., KUČTOVÁ, S., MORAVEC, M., PETRMICHL, V., ŠVÁSTA, P. Soudní řád správní: Kritická analýza. Praha: Auditorium, 2019, str. 124.

⁶¹ § 46 odstavec 1 písmeno d) soudního řádu správního.

⁶² § 82 téhož zákona.

faktické úkony či opomenutí konat, spočívající v neučinění nějakého úkonu odlišného od rozhodnutí.⁶³ Zásahem tedy není správní rozhodnutí a ani procesní úkony, které zajišťují průběh správního řízení směřujícího k vydání rozhodnutí. Konkrétní příkladem takového zásahu je nedoručení odvolání jednomu z účastníků řízení, zabránění řidiči pokračovat v jízdě, nezřízení datové schránky Ministerstvem vnitra, ač na ni jinak vznikl žadateli nárok nebo provedení či neprovedení záznamu do katastru nemovitostí.⁶⁴

Podat zásahovou žalobu může pouze ten, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech a zároveň má způsobilost být účastníkem řízení a procesní způsobilost. Žaloba proti nezákonnému zásahu správního orgánu je důvodná pouze za kumulativního splnění pěti podmínek. Zaprvé, žalobce musí být přímo zkrácen na svých právech, dále se musí jednat o zásah, který není rozhodnutím. Současně musí být tento zásah nezákonný. Za čtvrté, zásah provedl správní orgán a konečně za páté, musí se jednat o zásah, který byl zaměřen přímo proti žalobci, nebo v důsledku zásahu bylo proti žalobci přímo zasaženo. Dříve musel žalobce navíc tvrdit ještě jednu skutečnost, a to že zásah nebo jeho důsledky trvají či hrozí jeho opakování.

Ustanovení § 83 soudního řádu správního vymezuje kdo je v tomto žalobním řízení žalovaným takto: „*Žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.*“⁶⁵ Správní orgán je pak definován v ustanovení § 4 soudního řádu správního jako: „*Orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzická nebo právnická osoba nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických*

---

⁶³ HENDRYCH, D. a kol. Správní právo: Obecná část. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016, str. 394.

⁶⁴ JIRÁSEK, J. § 82 [Žalobní legitimace]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁶⁵ § 83 soudního řádu správního.

a právnických osob v oblasti veřejné správy.“⁶⁶ Aby se tedy jednalo o správní orgán, musí být splněny tři kritéria. Za prvé se musí jednat o orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právní osobu nebo jiný orgán. Dále musí tento orgán rozhodovat o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. A za třetí se musí toto rozhodování dít v oblasti veřejné správy. V případě absence jednoho z těchto kritérií u žalovaného soud odmítne zásahovou žalobu pro neodstranitelnou podmínku řízení.⁶⁷

Žalovaného určuje v žalobě žalobce, avšak nikoli vždy tak, že určitý správní orgán jako žalovaného výslovně označí, nýbrž i tak, že popíše zásah, který považuje za nezákonný, a uvede, který ozbrojený sbor jej provedl. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře uvádí, že: „Nelze spravedlivě požadovat po žalobci, proti němuž byl proveden zásah, jím považovaný za nezákonný, aby sám pátral po tom, kdo je řídicím správním orgánem ozbrojeného sboru.“⁶⁸ Soud by měl tedy na základě tvrzení a za součinnosti žalobce po právní stránce posoudit, kterému správnímu orgánu je s ohledem na tato tvrzení přičitatelné jednání, jež má být podle žalobce nezákonným zásahem. Avšak v případě, že soud vyzve žalobce k opravě označení žalovaného a ten bude trvat na svém původním označení žalobce, soud žalobu zamítne.⁶⁹

Soudní řád správní ve svém ustanovení § 84 stanovuje lhůtu pro podání zásahové žaloby. Subjektivní lhůta činí dva měsíce ode dne, kdy se o nezákonném zásahu žalobce dozvěděl. Objektivní lhůta je stanovena na 2 roky ode dne, kdy k tvrzenému nezákonnému zásahu došlo.⁷⁰ Ovšem dokud zásah trvá, lhůta pro podání žaloby nezačne plynout.⁷¹ Zákon říká, že zmeškání této lhůty nelze prominout.⁷²

---

⁶⁶ § 4 odstavec 1 písmeno a) soudního řádu správního.

⁶⁷ § 46 odstavec 1 písmeno a) téhož zákona.

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 08, 2008, sp. zn. 2 Aps 4/2008 – 138.

⁶⁹ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 708-713.

⁷⁰ § 84 odstavec 1 soudního řádu správního.

⁷¹ JIRÁSEK, J. § 84 [Lhůta pro podání žaloby a její náležitosti]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁷² § 84 odstavec 2 soudního řádu správního.

I u žaloby proti nezákonnému zásahu soudní řád správní upravuje její nepřipustnost, což dále omezuje možnosti uplatnění případného mimořádného opravného prostředku ve formě obnovy řízení. Zásahovou žalobu nelze podat v případě, že se lze ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky. Toto neplatí, pokud se žalobce domáhá pouze určení, že zásah byl nezákonný. Konkrétní prostředky nápravy vyplývají z právních předpisů, které upravují činnost toho správního orgánu, který zásah provedl. Jedná se například o námitky podle kontrolního řádu, jimiž se kontrolované subjekty mohou bránit proti postupu pracovníků správních orgánů.⁷³ V případě, že jiné prostředky nápravy neexistují, správní soud žalobu na ochranu před nezákonným zásahem nemůže odmítnout a musí se jí dále zabývat.

Pokud jsou splněny všechny výše zmíněné podmínky a žaloba je důvodná: „Soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.“⁷⁴ Pokud by žaloba byla nedůvodná správní soud ji zamítne.

2.3.2 Zvláštní řízení ve věcech politických stran a politických hnutí

Druhým a posledním typem řízení, v němž se lze bránit tímto opravným prostředkem, je zvláštní řízení ve věcech politických stran a politických hnutí. Podle soudního řádu správního se lze domáhat buď určení, že návrh na registraci politické strany či hnutí, případně návrh na registraci změny jejich stanov nemá nedostatky, nebo jejich rozpuštění, pozastavení nebo znovuoobnovení činnosti.⁷⁵

Registrace politických stran a hnutí je upravena v zákoně č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Návrh na registraci podává přípravný výbor Ministerstvu vnitra, které buď registraci provede, nebo upozorní přípravný výbor na chybějící či neúplné zákonné náležitosti. Takovou náležitostí je například chybějící petice podepsaná alespoň jedním tisícem občanů či je název strany zaměnitelný s názvem jiné politické strany či hnutím působícím

---

⁷³ § 13 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

⁷⁴ § 87 odstavec 2 soudního řádu správního.

⁷⁵ § 94 odstavec 1 téhož zákona.

v České republice. A právě v případě, že ministerstvo neprovede registraci politické strany či hnutí a upozorní ji, že návrh nemá všechny zákonné náležitosti, lze podat žalobu soudu na určení, že návrh na registraci nedostatky nemá. Žalobu je nutné podat do 15 dnů ode dne doručení upozornění ministerstva.⁷⁶ Účastníky řízení jsou Ministerstvo vnitra a přípravný výbor, za který jedná jeho zmocněný člen.^{77 78} Pokud správní soud v návrhu na registraci politické strany či hnutí neshledá žádné zákonné nedostatky, žalobě rozsudkem vyhoví a nabytím právní moci tohoto rozhodnutí je zahájeno řízení o registraci. V případě, že návrh na registraci politické strany či hnutí má zákonné nedostatky, soud usnesením žalobu odmítne. Obdobně by mohla politická strana či hnutí postupovat v případě, že změní své stanovy, jež také podléhají registraci u Ministerstva vnitra.⁷⁹ Účelem tohoto ustanovení je soudní ochrana proti případnému nezákonnému či svévolnému rozhodnutí Ministerstva vnitra.

Politické strany či hnutí mohou být v zásadě zrušeny dvěma způsoby. Za prvé na základě vlastního rozhodnutí, a to dobrovolným rozpuštěním, sloučením s jinou stranou či hnutím nebo přeměnou na spolek. Druhý způsob je nedobrovolný a jedná se o rozhodnutí soudu o jejich rozpuštění.⁸⁰ Nejčastějším důvodem rozpuštění politické strany či hnutí je porušení povinnosti týkající se jejího hospodaření, konkrétně opakované nepředložení výroční finanční zprávy Poslanecké sněmovně. Mírnějším nástrojem, v případě porušení zákonných povinností politických stran a hnutí, je pozastavení jejich činnosti. Institut pozastavení činnosti slouží k vytvoření prostoru pro nápravu vadného stavu. Pokud k nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, bude podán návrh na rozpuštění politické strany či hnutí. V případě nápravy vadného stavu dojde k znovuoobnovení činnosti politické strany či hnutí, a to buď na základě rozhodnutí soudu ve správním soudnictví, nebo v případě obnovení činnosti pozastavené z důvodů uvedených v § 6 odstavec 5 a § 19h odstavec 1 výše zmíněného zákona, kdy je činnost politické

---

⁷⁶ § 7 odstavec 4 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.

⁷⁷ § 94 odstavec 3 soudního řádu správního.

⁷⁸ § 6 odstavec 2 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.

⁷⁹ § 11 odstavec 2 téhož zákona.

⁸⁰ § 13 odstavec 1 téhož zákona.

strany nebo hnutí znovuobnovena na základě uznání povinnosti za splnění příslušným orgánem, kterým je Ministerstvo vnitra nebo Poslanecká sněmovna.⁸¹

O rozpuštění, pozastavení činnosti či znovuobnovení činnosti politické strany či hnutí rozhoduje Nejvyšší správní soud.⁸² Návrh k Nejvyššímu správnímu soudu podává vláda. Pokud tak vláda neučiní do 30 dnů od doručení podnětu k podání návrhu, může tento návrh podat prezident republiky.⁸³ V případě, že dojde ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí, je oprávněna podat návrh přímo politická strana či hnutí, jejichž činnost byla pozastavena, a to až na výše uvedenou výjimku. Zákon o sdružování politických stran a hnutí v souvislosti s ustanovením v § 94 odstavce 2 soudního řádu správního stanovuje, že v době ode dne vyhlášení celostátních voleb do Poslanecké sněmovny, Senátu, Evropského parlamentu, zastupitelstev obcí a zastupitelstev krajů nebo voleb prezidenta republiky do desátého dne po posledním dni těchto voleb nelze pozastavit činnost strany a hnutí nebo je rozpustit. Toto neplatí, jestliže je činnost politické strany nebo hnutí v rozporu s demokratickými zásadami státu či jejich činnost ohrožuje mravnost, veřejný pořádek nebo práva a svobodu občanů.⁸⁴ Podle judikatury Nejvyššího správního soudu v řízení o návrhu na rozpuštění politické strany nebo hnutí nese důkazní břemeno vláda.⁸⁵

2.4 Příslušnost soudu

Příslušnost vyjadřuje, který soud konkrétní věc projedná a rozhodne o ní. Rozlišujeme věcnou a místní příslušnost soudu, přičemž věcná příslušnost nám vymezuje článek soudní soustavy, který v dané věci rozhoduje a místní příslušnost určuje rozsah působnosti mezi krajské soudy na základě stanovených územních obvodů jejich působnosti.⁸⁶ Ústavní soud ve svém nálezu uvedl: „...rozhodování každé věci příslušným (a tedy zákonným) soudem a soudcem je neopominutelnou

---

⁸¹ § 14 odstavec 3 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.

⁸² § 95 soudního řádu správního.

⁸³ § 15 odstavec 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.

⁸⁴ § 15 odstavec 2 téhož zákona.

⁸⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2009, č. j. Pst 1/2008-66.

⁸⁶ VOPÁLKA, V., MIKULE, V., ŠIMŮNKOVÁ, V., ŠOLÍN, M. § 7 [Příslušnost soudů].

In: VOPÁLKA, V., MIKULE, V., ŠIMŮNKOVÁ, V., ŠOLÍN, M.. Soudní řád správní. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, str. 16.

*podmínkou spravedlivého procesu, přičemž příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.*⁸⁷ Požadavek zákonného soudce a zákonného soudu vyplývají z Listiny základních práv svobod.⁸⁸

Obecně je věcná a místní příslušnost ve správním soudnictví vymezena v § 7 soudního řádu správního, na který pak v následujících ustanoveních navazuje úprava vyloučení soudců z projednávání a rozhodnutí věci z důvodu jejich podjatosti, podmínky delegace věci jinému než místně příslušnému soudu či institut dožádání. Ustanovení § 7 říká: „*Nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení věcně příslušný krajský soud.*“⁸⁹ A právě v případě obnovy řízení obsahuje soudní řád správní zvláštní ustanovení o příslušnosti soudu. Ustanovení § 113 stanovuje, že: „*K řízení je příslušný soud, který vydal rozhodnutí, proti němuž návrh na obnovu řízení směřuje.*“⁹⁰ Z tohoto ustanovení plyne, že obnova řízení nemá devolutivní účinek. Tzv. odvalivý účinek způsobuje, že o opravném prostředku rozhoduje soud vyšší instance než soud, který napadené rozhodnutí vydal. V případě obnovy řízení ve správním soudnictví příslušnost soudu zůstává zachována tomu soudu, který napadené rozhodnutí vydal. Takto příslušný soud rozhoduje v obou fázích obnovy řízení, tedy jak v řízení o povolení obnovy, tak i případném obnoveném řízení. Jak vychází ze soudního řádu správního, soustava správních soudů je dvoučlanková a tvoří ji krajské soudy a Nejvyšší správní soud.⁹¹

2.4.1 Krajské soudy

Soustavu krajských soudů tvoří v České republice osm soudů, jedná se o Krajský soud v Plzni, Městský soud v Praze, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Ústí na Labem, Krajský soud v Ostravě, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Hradci Králové a Krajský soud v Praze s působností ve Středočeském kraji. Krajské soudy jsou zakotveny jak v Ústavě České republiky, tak i například v zákoně o soudech a soudcích a v druhé části soudního řádu správního, kde je takto nazvána druhá hlava druhé části tohoto zákona.^{92 93}

⁸⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 16. 1. 2003, sp. zn. III. ÚS 561/02.

⁸⁸ Článek 38 odstavec 1 LZPS.

⁸⁹ § 7 odstavec 1 soudního řádu správního.

⁹⁰ § 113 téhož zákona.

⁹¹ § 3 odstavec 1 téhož zákona.

⁹² Článek 91 odstavec 1 ústavního zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁹³ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

V České republice jsou správní soudy zařazeny do obecné soudní soustavy. Krajské soudy tak rozhodují ve věcech civilních, trestních a správních. U krajských soudů rozhodují ve správním soudnictví specializované senáty a specializovaní samosoudci. Ustanovení § 31 soudního řádu správního stanovuje, že nestanoví-li zákon jinak, rozhoduje krajský soud ve věcech správního soudnictví ve specializovaných senátech složených z předsedy a dvou soudců profesionálů.⁹⁴ Na rozdíl od některých jiných agend okresních a krajských soudů se na rozhodovací činnosti správních soudů nepodílejí laičtí přísedící. V odstavci 2 téhož ustanovení zákon stanovuje, v jakých věcech rozhoduje specializovaný samosoudce.⁹⁵ Jedná se například o rozhodování ve věcech důchodového, nemocenského a úrazového pojištění či ve věcech uchazečů o zaměstnání a jejich podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci.

Jednotlivé krajské soudy se skládají z předsedy soudu, místopředsedů soudu, předsedů senátů a dalších soudců.⁹⁶ Předseda a místopředsedové krajského soudu zajišťují kromě rozhodovací činnosti také státní správu krajského soudu a též okresních soudů, které jsou součástí jejich obvodu. Předseda senátu, a v případě rozhodování věci specializovaným samosoudcem tak i samosoudce, vede řízení a činí jednotlivé úkony.⁹⁷ Takovým úkonem je například vyrozumívání osoby zúčastněné na řízení nebo prominutí zmeškané lhůty. V případě, že by namísto specializovaného senátu rozhodoval specializovaný samosoudce, jedná se o tak závažnou vadu řízení, která je způsobilá být důvodem pro podání kasační stížnosti.⁹⁸ Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku judikoval, že v opačném případě, tedy že místo samosoudce by rozhodoval senát, se nejedná o závažnou vadu řízení, která by byla důvodem pro zrušení takového rozhodnutí soudu prvního stupně.⁹⁹

Jak bylo zmíněno výše, příslušnost soudu v rámci obnovy řízení upravuje zvláštní ustanovení v § 113 soudního řádu správního. O obnově řízení bude tedy rozhodovat soud, který napadené rozhodnutí vydal. Krajský soud tak bude

---

⁹⁴ § 31 odstavec 1 soudního řádu správního.

⁹⁵ § 31 odstavec 2 téhož zákona.

⁹⁶ § 30 odstavec 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

⁹⁷ § 30 odstavec 2 téhož zákona.

⁹⁸ § 103 odstavec 1 písmeno c) soudního řádu správního.

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 5/2003-32.

příslušný, pokud návrh na obnovu řízení směřuje proti rozhodnutí o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením a dále pak proti rozhodnutí o určení, že návrh na registraci, popřípadě návrh na registraci změny stanov politické strany či hnutí nemá nedostatky. Protože se Ministerstvo vnitřních věcí nachází na Praze 7, bude o návrhu na obnovu řízení ve věcech registrace a registrace změny stanov politických stran a hnutí rozhodovat Městský soud v Praze. Pouze v několika málo případech bude o obnově řízení a případně v následném obnoveném řízení rozhodovat Nejvyšší správní soud.

2.4.2 Nejvyšší správní soud

Nejvyšší správní soud je společně s Nejvyšším soudem vrcholným soudním orgánem v České republice. Přičemž Nejvyšší soud je vrcholným soudním orgánem ve věcech trestního a civilního soudnictví a Nejvyšší správní soud je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Nejvyšší správní soud sídlí v Brně, přestože se původně počítalo, že jeho sídlem bude Praha.¹⁰⁰ Ačkoliv k jeho zřízení v právním smyslu došlo nabytím účinnosti nové Ústavy, jako takový byl zřízen až na základě soudního řádu správního v roce 2003, tedy až deset let poté.¹⁰¹

Před zřízením Nejvyššího správního soudu existovalo několik variant, jak by mohlo správní soudnictví, potažmo správní soudy vypadat. Jednou z nich bylo zřízení pouze Nejvyššího správního soudu, jak tomu bylo za první republiky, avšak jak víme, už tehdy byl Nejvyšší správní soud velmi zahlcen a tak tato varianta neuspěla. Další navrhovanou možností bylo zřídit paralelní soustavu správních soudů vedle obecné soustavy soudů. Ani tato varianta neuspěla a byl přijat kompromis v podobě začlenění správních soudů do obecné soustavy soudů a zřízení Nejvyššího správního soudu jako vrcholného soudního orgánu ve správním soudnictví.¹⁰²

---

¹⁰⁰ POSPÍŠIL, P. § 11 [NSS a jeho sídlo]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P.. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁰¹ § 11 odstavec 1 soudního řádu správního.

¹⁰² HENDRYCH, D. a kol. Správní právo: Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 373.

Nejvyšší správní soud se skládá z předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedů senátů a dalších soudců. Přestože v ustanovení § 13 soudního řádu správního je zakotvena i funkce předsedů kolegií, nejsou tyto pozice obsazeny, a to z důvodu zrušení těchto kolegií k 1. lednu 2014.¹⁰³ Předseda a místopředseda soudu jsou jmenováni prezidentem republiky z řad soudců Nejvyššího správního soudu na dobu nejvýše deseti let. Nález Ústavního soudu z roku 2010 stanovuje, že není možné, aby předseda nebo místopředseda svůj mandát mohli opakovat. Jak vyplývá z tohoto nálezu, důvodem protiústavnosti možného opakování mandátu je, že by taková situace mohla: „...vytvářet podmínky pro vznik personální korupce, která by ohrožovala ústavně přikázanou nezávislost a nestrannost soudců.“¹⁰⁴ Předseda a místopředseda soudu, stejně jako v případě krajských soudů, plní kromě rozhodovací činnosti také úkoly státní správy Nejvyššího správního soudu. Všichni soudci Nejvyššího správního soudu tvoří plénum, které svolává a řídí předseda soudu.¹⁰⁵ Na rozdíl od krajských soudů, v rámci Nejvyššího správního soudu nikdy nerozhoduje specializovaný samosoudce, ale pouze senát nebo rozšířený senát.¹⁰⁶

Nejvyšší správní soud rozhoduje zejména o kasačních stížnostech proti rozhodnutím krajských soudů, dále ve věcech volebních, ve věcech politických stran a politických hnutí nebo o některých kladných a záporných kompetenčních sporech mezi orgány veřejné správy. V jeho sídle zasedá zvláštní senát, jež se skládá ze tří soudců Nejvyššího správního soudu a tří soudců Nejvyššího soudu, který rozhoduje o kompetenčních sporech mezi správními orgány a soudy nebo mezi soudy obecnými a soudy správními. Nejvyšší správní soud působí jako kárný soud ve věcech kárné odpovědnosti soudců, státních zástupců a exekutorů.

Úkolem Nejvyššího správního soudu není pouze poskytování ochrany veřejným subjektivním právům, ale také zajišťovat jednotu a zákonnost rozhodování ve správním soudnictví. Děje se tak zejména rozhodováním o podaných kasačních stížnostech, kdy je krajský soud posléze vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. Dalšími nástroji ke sjednocování judikatury slouží tzv. stanoviska zaujímaná plénum a zásadní ustanovení přijímaná rozšířeným

---

¹⁰³ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 102.

¹⁰⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 39/08.

¹⁰⁵ § 20 odstavec 1 soudního řádu správního.

¹⁰⁶ § 16 odstavec 1 téhož zákona.

senátem. Nelze pominout ani vydávání Sbírky soudních rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ve které se po projednání v plénu uveřejňují vybraná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a rozhodnutí krajských soudů ve správním soudnictví a dále také stanoviska a zásadní usnesení Nejvyššího správního soudu.¹⁰⁷

Jak bylo zmíněno výše, i Nejvyšší správní soud může v několika málo případech rozhodovat o obnově řízení ve správním soudnictví. Zákon stanovuje, že o obnově řízení rozhoduje ten soud, který napadené rozhodnutí vydal, a proto o obnově řízení ve věcech rozpuštění politické strany či hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti bude rozhodovat Nejvyšší správní soud. V ostatních případech, kdy je možné návrh na obnovu řízení podat, bude rozhodovat krajský soud, protože obnova řízení proti rozhodnutí o kasační stížnosti není přípustná.¹⁰⁸ Pokud by však takový nepřipustný návrh byl podán, o jeho odmítnutí by rozhodoval ten soud, který napadené rozhodnutí vydal.¹⁰⁹ Je-li návrh na obnovu řízení podán k věcně nepřislušnému soudu, tento soud jej postoupí k vyřízení soudu věcně a místně příslušnému.¹¹⁰ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu: „*Rozhodne-li krajský soud o návrhu na obnovu řízení podaném proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu bez ohledu na kasační námítky zruší a současně o návrhu na obnovu řízení – jako soud věcně příslušný – rozhodne, aniž by věc vracel krajskému soudu k postupu podle § 7 odst. 6 s. ř. s.*“.¹¹¹

2.5 Účastníci řízení

Účastníci řízení a soud jsou základními subjekty soudního řízení správního. Soudní řád správní v § 33 obecně vymezuje, kdo je účastníkem řízení takto: „*Účastníky jsou navrhovatel (žalobce) a odpůrce (žalovaný) nebo ti, o nichž to stanoví tento zákon; odpůrcem (žalovaným) je ten, o němž to stanoví zákon.*“.¹¹² Účastníkem řízení jsou tedy navrhovatel a odpůrce a v řízeních uvedených v § 4 odstavec 1 je navrhovatelem žalobce a odpůrcem žalovaný a návrh, který žalobce

¹⁰⁷ Nejvyšší správní soud: Obecné informace [online]. [cit. 2022-02-17].

Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Obecne-informace/art/557?menu=173>.

¹⁰⁸ § 114 odstavec 2 soudního řádu správního.

¹⁰⁹ POTĚŠIL, L., BRUS, M., HLOUCH, L., RIEGEL F., a ŠIMÍČEK, V. Soudní řád správní: Komentář. Praha: Leges, 2014, str. 1152.

¹¹⁰ § 7 odstavec 4 soudního řádu správního.

¹¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2007, č. j. 4 As 49/2007-80.

¹¹² § 33 odstavec 1 soudního řádu správního.

podává, se nazývá žaloba. Toto je obecné ustanovení a soudní řád správní nebo jiný zákon může účastníky řízení vymezovat jinak. Navrhovatelem či žalobcem je vždy osoba, která podává návrh na zahájení řízení či žalobu soudu. Odpůrce či žalovaného takto snadno vymezit nelze, protože odpůrce či žalobce vymezuje soudní řád správní ve zvláštních ustanoveních týkajících se jednotlivých návrhových typů či zvláštní zákony.

Základním předpokladem, aby někdo mohl být účastníkem řízení ve správním soudnictví, je jeho způsobilost. Způsobilost být účastníkem řízení, jinak též procesní subjektivitu, má ten, kdo je způsobilý mít práva a povinnosti, tedy právní osobnost. Právní osobnost má každá fyzická osoba již od svého narození až do své smrti. I právnické osobě náleží právní osobnost, a to od jejího vzniku do okamžiku jejího zániku. Procesní subjektivitu má dále ten, komu ji přiznává zákon, jedná se například o nejvyššího státního zástupce, soud, veřejného ochránce práv či správní úřad. Protože ne každý správní orgán má právní osobnost, soudní řád správní výslovně zakotvil správní orgány mezi subjekty způsobilé mít práva a povinnosti. Způsobilost být účastníkem řízení je tedy jednou z podmínek řízení, a proto ji soud kdykoliv v průběhu řízení zkoumá u každého účastníka. V případě, že je osoba či jiná entita nezpůsobilá být účastníkem řízení, jedná se o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení a soud návrh usnesením odmítne.¹¹³ Pokud dojde ke ztrátě procesní subjektivity účastníka v průběhu řízení a je-li to v konkrétním řízení možné, bude se soud zabývat otázkou procesního nástupnictví.

Od procesní subjektivity je potřeba odlišovat procesní způsobilost. Procesní způsobilost představuje způsobilost samostatně v řízení právně jednat. V § 33 soudního řádu správního je procesní způsobilost vymezena takto: „*Účastník je způsobilý samostatně činit v řízení úkony (dále jen „procesní způsobilost“) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti. Procesní způsobilost má i správní orgán a také ten, kdo je podle zákona oprávněn podat návrh.*“, což odpovídá definici svéprávnosti podle občanského zákoníku.^{114 115} Jak je z tohoto ustanovení patrné, pojmosloví, které soudní řád

---

¹¹³ § 46 odstavec 1 písmeno a) soudního řádu správního.

¹¹⁴ § 33 odstavec 3 téhož zákona.

¹¹⁵ § 15 odstavec 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

správní používá ve svých ustanoveních, nereflktuje přijetí nového občanského zákoníku a užívá starší terminologii. Tuto skutečnost však občanský zákoník řeší v ustanovení § 3029 v odstavci 1, který slouží k překlenutí takového nesouladu.¹¹⁶

Procesní způsobilost tedy velmi úzce souvisí se svéprávností. Fyzická osoba se plně svéprávnou stává zletilostí. Občanský zákoník umožňuje nabytí plné svéprávnosti ve výjimečných případech i dříve.¹¹⁷ Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním, která jsou přiměřená jeho rozumové a volní vyspělosti.¹¹⁸ Svěprávnost je vlastností pouze fyzické osoby a proto za právnickou osobu musí vždy jednat osoba fyzická.

Jak dále vyplývá z výše uvedeného ustanovení, soudní řád správní přiznává procesní způsobilost správním orgánům a také těm, kdo jsou ze zákona oprávněni k podání návrhu ve správním soudnictví, jedná se například o nejvyššího státního zástupce, veřejného ochránce práv či správní úřad. Na rozdíl od procesní subjektivity, je nedostatek procesní způsobilosti odstranitelným nedostatkem podmínek řízení. V takovém případě soud tento nedostatek odstraní použitím institutu zástupce či opatrovníka.¹¹⁹

Specifickým způsobem jsou vymezení účastníci řízení o opravných prostředcích. Soudní řád správní vymezuje okruh účastníků v řízení o obnově řízení podobně jako u řízení o kasační stížnosti. Ustanovení § 112 soudního řádu správního nám říká, že v rámci řízení o obnově řízení ve správním soudnictví je účastníkem řízení: „... *ten, kdo podal návrh na obnovu řízení, a dále ti, kdo byli účastníky řízení před soudem, proti jehož rozhodnutí návrh na obnovu řízení směřuje.*“¹²⁰ Účastníkem obnovy řízení je tedy vždy účastník původního řízení, a to jak v řízení o povolení obnovy, tak i v obnoveném řízení. Procesními stranami jsou navrhovatel a odpůrce. Navrhovatelem obnovy řízení může být navrhovatel původního řízení, ale i jeho odpůrce.

---

¹¹⁶ § 3029 odstavec 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹¹⁷ §§ 37 a 672 odstavec 2 téhož zákona.

¹¹⁸ § 31 téhož zákona.

¹¹⁹ § 35 zákona soudního řádu správního.

¹²⁰ § 112 téhož zákona.

2.5.1 Účastníci řízení v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu

Soudní řád správní stanovuje, že v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu je žalobcem: „Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo.“¹²¹

Následující ustanovení soudního řádu správního vymezuje, kdo je pasivně legitimovaným v rámci zásahové žaloby: „Žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec.“¹²²

Řízení o zásahových žalobách je zvláštním druhem žalobního řízení, a proto má tato úprava přednost před obecnou úpravou řízení obsaženou v části třetí soudního řádu správního. Tyto osoby pak budou následně i účastníky řízení v rámci mimořádného opravného prostředku obnovy řízení ve správním soudnictví.

2.5.2 Účastníci řízení ve zvláštním řízení ve věcech politických stran a politických hnutí

Podle § 94 odstavce 3 soudního řádu správního jsou v řízení ve věcech politických stran a politických hnutí účastníky řízení ti, o nichž to stanoví zvláštní zákon.¹²³ Tímto zvláštním zákonem je zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Jak bylo popsáno výše, v rámci zvláštního řízení ve věcech politických stran a hnutí se lze návrhem domáhat, že návrh na registraci politické strany či hnutí nemá nedostatky nebo také, že návrh na registraci změny stanov nemá nedostatky, dále je možné podat návrh na rozpuštění politické strany nebo hnutí a pozastavení či obnovení jejich činnosti.

---

¹²¹ § 82 soudního řádu správního.

¹²² § 83 téhož zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

¹²³ § 94 odstavec 3 téhož zákona.

Návrh na určení, že návrh na registraci politické strany či hnutí nemá nedostatky, může podat přípravný výbor. Přípravný výbor musí být minimálně tříčlenný a členy se mohou stát pouze občané České republiky, kteří dosáhli osmnácti let. Za přípravný výbor vždy právně jedná jeden z jeho členů, který byl k tomu zmocněn v návrhu na registraci. Odpůrcem v tomto řízení je Ministerstvo vnitra. Jak vyplývá ze soudního řádu správního, účastníkem obnovy řízení by pak byl přípravný výbor jako navrhovatel a Ministerstvo vnitra jakožto odpůrce.¹²⁴

Dalším možným návrhem je návrh na určení, že registrace změny stanov nemá nedostatky. Účastníky tohoto řízení jsou jako navrhovatel politická strana či hnutí a jako odpůrce zůstává Ministerstvo vnitra. Účastníkem obnovy řízení v těchto věcech je pak následně jako navrhovatel přípravný výbor či eventuálně politická strana nebo hnutí a jako odpůrce Ministerstvo vnitra.¹²⁵

V případě návrhu na rozpuštění politické strany nebo hnutí či pozastavení jejich činnosti jsou účastníky řízení jako navrhovatel vláda a jako odpůrce politická strana či hnutí. Přičemž, pokud vláda nepodá návrh na zahájení řízení do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh na rozpuštění či pozastavení činnosti podat prezident republiky.¹²⁶ Účastníkem případné obnovy řízení je proto jako navrhovatel vláda nebo prezident republiky a odpůrcem tato politická strana nebo politické hnutí.

A konečně posledním případem je ve správním soudnictví návrh na znovuoobnovení politické strany či politického hnutí, kdy navrhovatelem je tato strana či hnutí a odpůrcem je ten, kdo toto omezení navrhl, tedy vláda nebo prezident republiky.¹²⁷ Stejně jako v předchozích případech i zde by byly účastníky o obnově řízení účastníci původního řízení.

2.5.3 Osoby zúčastněné na řízení

Osoby zúčastněné na řízení jsou jedním ze subjektů, které se účastní soudního řízení správního, avšak nejsou účastníky řízení. Soudní řád správní

---

¹²⁴ § 7 odstavec 4 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.

¹²⁵ § 11 odstavec 1 a 2 téhož zákona.

¹²⁶ § 15 odstavec 1 téhož zákona.

¹²⁷ § 14 odstavec 3 téhož zákona.

definuje osoby zúčastněné na řízení takto: „*Osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*“¹²⁸

Osoby zúčastněné na řízení jsou, jakožto subjekty soudního řízení správního, nositeli práv a povinností, nemají však většinou možnost disponovat s předmětem řízení. Smyslem tohoto institutu je ochrana a možnost uplatňování vlastních práv této osoby. Její postavení jí umožňuje být informována o průběhu a výsledku soudního řízení, aby mohla pomocí svých vyjádření hájit své zájmy.

Podmínkou pro získání postavení osoby zúčastněné na řízení je, že tato osoba je přímo dotčena na svých právech a povinnostech vydáním správního rozhodnutí. Další dvě podmínky jsou formálního charakteru. Dotčená osoba musí včas a výslovně oznámit, že bude v řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Současně se nesmí jednat o účastníka řízení.¹²⁹ Pokud ten, kdo se domáhá postavení osoby zúčastněné na řízení, nesplňuje tyto podmínky nebo včas neoznámí, že chce uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení, soud usnesením vysloví, že taková osoba toto postavení nemá.¹³⁰ Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost.

Občanský soudní řád obsahuje podobný institut, tzv. vedlejší účastenství.¹³¹ To se však v některých základních rysech zásadně liší. Osoba zúčastněná na řízení, na rozdíl od vedlejšího účastníka, nemusí podporovat některého účastníka řízení a současně soud nezkoumá, zda osoba zúčastněná na řízení stojí na straně navrhovatele či odpůrce. Protože je úprava účastenství a osob zúčastněných na řízení v soudním řádu správním komplexní, nelze v rámci soudního řízení

---

¹²⁸ § 34 odstavec 1 zákona soudního řádu správního.

¹²⁹ POSPÍŠIL, P. § 34 [Osoby zúčastněné na řízení]. In: BLAŽEK, T. JIRÁSEK, J., MOLEK, P. POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10].]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹³⁰ § 34 odstavec 4 soudního řádu správního.

¹³¹ § 93 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

správního užit institut vedlejšího účastenství na základě § 64 soudního řádu správního.¹³²

Odstavec 2 ustanovení soudního řádu správního o osobách zúčastněných na řízeních stanovuje, že navrhovatel je povinen v návrhu na zahájení řízení označit potencionální osoby zúčastněné na řízení. Předseda soudu takové osoby vyrozumí a určí jim lhůtu, ve které mají soudu oznámit, zda budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Pokud navrhovatel tento požadavek nesplní, není to důvod pro odmítnutí návrhu, protože soud je povinen tyto skutečnosti aktivně zjišťovat sám. Eventuální osoby zúčastněné na řízení se mohou s požadavkem uplatnění práv přiznávané takové osobě obrátit na soud také samy.¹³³

Soudní řád správní přiznává osobě zúčastněné na řízení procesní práva. Jedná se zejména o právo předkládat písemné vyjádření, nahlížet do spisu, právo být vyrozuměn o nařízení jednání a žádat, aby jí bylo při jednání uděleno slovo. Také je této osobě doručována žaloba či usnesení o předběžném opatření a rozhodnutí, jímž se řízení končí.¹³⁴ Až na výjimky není osoba zúčastněná na řízení oprávněna disponovat předmětem řízení. Touto výjimkou je řízení o kasační stížnosti, kde jí soudní řád správní přiznává právo podat kasační stížnost a stává se účastníkem řízení a současně je oprávněna s předmětem řízení disponovat.¹³⁵

Soudní řád správní až na výjimku, kterou je kompetenční žaloba, nestanoví, v jakých typech řízení mohou vystupovat osoby zúčastněné na řízení.¹³⁶ Proto je třeba vycházet z ustanovení § 34 odstavce 1, který upravuje způsoby přímého dotčení na právech. Osoba zúčastněná na řízení tak může vystupovat především v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, v řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu a v již zmíněném řízení o kompetenční žalobě. Z rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu z roku 2017 vyplývá, že lze institut osoby zúčastněné na řízení použít i v řízení o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu, pokynu či donucení správního orgánu.¹³⁷ V roce 2018 vydal

---

¹³² § 64 zákona soudního řádu správního.

¹³³ § 34 odstavec 2 téhož zákona.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ § 102 téhož zákona.

¹³⁶ § 98 odstavec 5 téhož zákona.

¹³⁷ Rozsudek Nejvyšší správní soud - rozšířený senát ze dne 05.12.2017 sp. zn. 1 Afs 58/2017 – 42.

Nejvyšší správní soud usnesení, ve kterém připustil, že v řízení o volební stížnosti může náležet postavení osoby zúčastněné na řízení všem volebním stranám, jejichž kandidátní listina byla pro dané volby zaregistrována a také všem jejím kandidátům.¹³⁸ Naopak v usnesení z roku 2012 Nejvyšší správní soud konstatoval, že v řízení ve věcech místního referenda není vlastník pozemku, jehož se referendum týká osobou zúčastněnou na řízení.¹³⁹ Nelze tedy paušálně říci, kde lze institut osoby zúčastněné na řízení uplatnit, ale je nutné v každém jednotlivém řízení zkoumat, zda jsou splněny podmínky pro přiznání takového postavení.¹⁴⁰

Na to, zda může osoba zúčastněná na řízení podat návrh na obnovu řízení ve správním soudnictví, se názory odborníků rozcházejí. V Komentáři k soudnímu řádu správnímu od autorů Zdeněk Kühn, Tomáš Kocourek a kolektiv z roku 2019 je uváděn názor, že osoba zúčastněná je oprávněna k podání takového návrhu. Konkrétně uvádí: „*Judikatura již dovodila, že i v řízeních o zásahových žalobách jsou výjimečně představitelné osoby zúčastněné na řízení (usnesení RS NSS 2 As 86/2010-76, body 46 a 47, kde se hovoří o zásahových žalobách ve věcech územních souhlasů). Není proto důvod odnímat takovéto osobě postavení účastníka řízení o návrhu na obnovu řízení, stejně jako možnost podat návrh na obnovu řízení. Půjde vesměs o případy výjimečné.*“¹⁴¹ Naopak Tomáš Blažek v Komentáři k soudnímu řádu správnímu z roku 2016 uvádí, že osoba zúčastněná na řízení návrh na obnovu řízení podat nemůže a odůvodňuje to takto: „*Na rozdíl od kasační stížnosti nemůže návrh na obnovu řízení podat osoba zúčastněná na řízení (srov. dikci § 102 SŘS). Postavení osoby, která v původním řízení uplatňovala práva osoby zúčastněné na řízení, se tedy v řízení o povolení obnovy, resp. v obnoveném řízení, nemění. Má zde obdobná práva jako v původním řízení: doručují se jí všechna podání účastníků řízení nebo zúčastněných osob učiněná v dané věci, má právo se k nim vyjadřovat atd., nemůže však disponovat předmětem řízení (viz také komentář k § 105 odst. 1 SŘS).*“¹⁴²

¹³⁸ Usnesení Nejvyšší správní soud - senát ze dne 06.11.2018 sp. zn. Vol 76/2018 – 105.

¹³⁹ Usnesení Nejvyšší správní soud - senát ze dne 13.12.2012 sp. zn. Ars 5/2012 – 55.

¹⁴⁰ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 194-195.

¹⁴¹ Tamtéž str. 1030-1031.

¹⁴² BLAŽEK, T. § 112 [Účastníci řízení]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

Já se přikláním k názoru, že osoba zúčastněná na řízení nemůže návrh na obnovu řízení ve správním soudnictví podat či jinak s řízením disponovat. Ustanovení § 112 soudního řádu správního přesně stanovuje, kdo může návrh na obnovu řízení podat, tedy pouze účastník původního řízení, což osoba zúčastněná na řízení není. Myslím si, že kdyby zákonodárce chtěl toto oprávnění osobě zúčastněné přiznat, výslovně by to uvedl v některém z ustanovení o obnově řízení. Takto výslovně je osobě zúčastněné na řízení toto právo přiznáno v případě kasační stížnosti v § 102 soudního řádu správního. Z tohoto usuzuji, že právo podat návrh na obnovu řízení osobě zúčastněné nepřísluší.

3 Průběh řízení

Řízení o obnově řízení ve správním soudnictví začíná zahájením řízení. Obecně se institut obnovy řízení dělí na dvě fáze, a to na řízení o povolení obnovy řízení a na řízení obnovené. Jestliže správní soud shledá důvody pro povolení obnovy řízení, usnesením ji povolí. V opačném případě soud návrh na obnovu řízení usnesením zamítne.¹⁴³

3.1 Podání návrhu na obnovu řízení

Proto, aby byl návrh na obnovu řízení přípustný, je potřeba, aby byl podán ve lhůtě stanovené zákonem, obsahoval všechny zákonné náležitosti a také musí být podán oprávněnou osobou. Takovou osobou je pouze účastník původního řízení. Kdo může být takovýmto účastníkem, bylo popsáno v předchozí kapitole této práce.

3.1.1 Náležitosti návrhu

Návrh na obnovu řízení ve správním soudnictví musí obsahovat zákonné náležitosti. Jedná se jak o obecné náležitosti stanovené v § 37 soudního řádu správního, tak i o náležitosti, které jsou upraveny v ustanovení § 116 soudního řádu správního, jako zvláštní náležitosti návrhu.

Protože návrh na obnovu řízení je dispozičním úkonem, soudní řád správní pro jeho podání stanovuje formu, ve které ho lze podat. Konkrétně může účastník původního řízení návrh podat písemně, ústně do protokolu nebo elektronicky. Pokud navrhovatel podá návrh na obnovu řízení v jiné formě, musí do tří dnů potvrdit toto podání písemným podáním shodného obsahu nebo předložit jeho originál. Jestliže návrh na obnovu řízení podává kolektivní orgán nebo osoba, za kterou jedná kolektivní orgán je potřeba připojit opis usnesení takového kolektivní orgánu, jímž byl vysloven souhlas s obsahem podání. Pokud navrhovatel nesplní tyto formální požadavky, k podání se nepřihlíží, tedy jako by vůbec nebylo podáno.¹⁴⁴ Soud není povinen podatele vyzvat k řádnému podání návrhu, avšak na základě obecné poučovací povinnosti může soud podatele poučit o následcích

---

¹⁴³ § 118 odstavec 2 soudního řádu správního.

¹⁴⁴ § 37 odstavec 2 téhož zákona.

nedoplnění podání. Lhůtu tří dnů pro potvrzení podání nelze prodloužit, avšak předseda senátu může její zmeškání z omluvitelných důvodů prominout.¹⁴⁵

Obecné obsahové náležitosti podání jsou zakotveny v § 37 odstavci 3 soudního řádu správního takto: „Z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Ten, kdo činí podání, (dále jen "podatel") v podání uvede o své osobě osobní údaje jen v nezbytném rozsahu; vždy uvede jméno, příjmení a adresu, na kterou mu lze doručovat. Jiné osobní údaje uvede jen tehdy, je-li toho třeba s ohledem na povahu věci, která má být soudem projednána. K podání musí být připojeny listiny, kterých se podatel dovolává. Podání, které je třeba doručit ostatním účastníkům a osobám na řízení zúčastněným, musí být předloženo v potřebném počtu stejnopisů.“¹⁴⁶ Jednou z nejdůležitějších náležitostí podání je identifikace podatele a označení věci, které se podání týká. Na rozdíl od občanského soudního řádu, soudní řád správní nepožaduje, aby podatel v návrhu na zahájení řízení uváděl své datum narození, rodné číslo či bydliště, pokud to nevyžaduje speciální úprava u konkrétního řízení.¹⁴⁷ Přestože to výše zmíněné ustanovení nezmiňuje, dovozuje se, že pokud je návrhatelem právnická osoba, tak uvede jako své identifikační údaje název právnické osoby a adresu pro doručování. Dále je potřeba označit, proti komu podání směřuje, tedy kdo je v této věci druhou procesní stranou, odpůrcem. Rovněž je nezbytné, aby podatel dostatečně zřetelně uvedl, čeho se domáhá. Každé podání musí obsahovat podpis návrhatele a datum sepsání podání. Pokud podatel učiní podání písemně, je nutné jej předložit v takovém počtu vyhotovení, aby jedno vyhotovení podání zůstalo v soudním spisu, a aby každé z osob, které se podání doručuje, mohlo být doručeno jedno vyhotovení. Podatel je zároveň povinen k návrhu na obnovu řízení přiložit listiny, na něž v podání odkazuje, a o kterých návrhatel obnovy řízení dříve nevěděl a zároveň představují důvod pro obnovu řízení.¹⁴⁸

Vedle výše zmíněných obecných náležitostí, musí návrh na obnovu řízení obsahovat i zvláštní náležitosti, které jsou v § 116 soudního řádu správního

---

¹⁴⁵ § 40 odstavec 5 soudního řádu správního.

¹⁴⁶ § 37 odstavec 3 téhož zákona.

¹⁴⁷ § 79 odstavec 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹⁴⁸ KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, str. 276-290.

stanoveny takto: „*Návrh musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu se napadá, zákonný důvod návrhu, vylíčení skutečností, které svědčí o tom, že návrh je podán ve lhůtě, a návrh na provedení důkazů, jimiž má být důvodnost návrhu prokázána.*“.¹⁴⁹ K označení rozhodnutí, proti kterému návrh na obnovu řízení směřuje, slouží zejména číslo jednací napadaného rozhodnutí, datum jeho písemného vyhotovení a označení soudu, který toto rozhodnutí vydal.

Důležitou součástí návrhu je vymezení rozsahu, v jakém je původní rozhodnutí napadáno, konkrétně proti jakému výroku směřuje a v jakém rozsahu. Napadnout lze buď všechny výroky původního rozhodnutí, nebo pouze některé. Pokud by návrh na obnovu řízení směřoval jen proti důvodům rozhodnutí nebo proti výroku o nákladech řízení, soud by jej z důvodu nepřípustnosti na základě § 46 odstavce 1 písmena d) ve spojení s § 120 soudního řádu správního usnesením odmítl.

Protože je soud vázán pouze uplatněnými důvody návrhu, kromě případu, kdy na napadeném výroku je závislý výrok, který napaden nebyl, musí podatel v návrhu uvést i zákonný důvod návrhu. Ty jsou taxativně vyjmenovány v § 111 soudního řádu správního. Konkrétně, že vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které bez viny navrhovatele nebyly nebo nemohly být v původním řízení uplatněny, popřípadě bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce, avšak za podmínky, že výsledek obnoveného řízení může být pro navrhovatele příznivější.¹⁵⁰ Nelze však v návrhu pouze uvést, že bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce či, že vyšly najevo nové důkazy, ale je potřeba uvést konkrétní skutečnosti, ze kterých navrhovatel dovozuje důvodnost obnovy řízení.

Dále je nutné vylíčit skutečnosti, které svědčí o tom, že podatel podává návrh ve lhůtě, zejména skutečnosti o zachování subjektivní lhůty, protože zachování objektivní lhůty soud sám zjistí podle data právní moci původního rozhodnutí. Nezbytnou součástí takového návrhu je také označení důkazů, jimiž má být důvodnost návrhu prokázána. Takovým důkazem jsou například nově objevené

---

¹⁴⁹ § 116 soudního řádu správního.

¹⁵⁰ § 111 téhož zákona.

listiny, které existovaly již v době původního řízení nebo výslech svědka, který nemohl být bez viny navrhovatele vyslechnut v původním řízení.¹⁵¹

Na rozdíl od formálních náležitostí, v případě nedostatku v obsahových náležitostech se k takovému podání přihlíží a soud je povinen podatele vyzvat k doplnění či odstranění takovýchto nedostatků. Ustanovení § 37 odstavec 5 soudního řádu správního stanovuje postup soudu následovně: „*Předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.*“.¹⁵² Lhůta k opravě podání by měla být přiměřená k okolnostem a rozsahu nedostatků podání. Výzva k odstranění vad podání by měla být konkrétní, aby podatel věděl, co přesně a jak opravit. Důležité je také správné poučení podatele o následcích nesplnění této výzvy, protože v případě absence řádného poučení podatele způsobuje nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí podání z důvodu neodstranění vad.¹⁵³

3.1.2 Lhůta k podání návrhu

Stejně jako v případě kasační stížnosti i návrh na obnovu řízení je potřeba podat do zákonem stanovené lhůty pro její podání. Lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení je značně delší než v případě kasační stížnosti. Obecně rozlišujeme dva druhy lhůt, subjektivní a objektivní. Rozdíl mezi těmito dvěma lhůtami spočívá v počátku jejich běhu. Subjektivní lhůta začíná běžet od okamžiku, kdy se určitá osoba o konkrétní události dozvěděla. Naopak pro objektivní lhůtu je rozhodující okamžik, ve kterém se tato událost stala. Soudní řád správní upravuje subjektivní lhůtu k podání návrhu na obnovu řízení takto: „*Návrh na obnovu řízení lze podat ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy ten, kdo obnovu řízení navrhuje, se dozvěděl*

---

¹⁵¹ BLAŽEK, T. § 116 [Náležitosti návrhu]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10].]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁵² § 37 odstavec 5 soudního řádu správního.

¹⁵³ POSPÍŠIL, P. § 37 [Úkony účastníků a osob zúčastněných na řízení]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10].]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

o důvodu obnovy.“¹⁵⁴ Jak bylo zmíněno výše, dodržení této lhůty je potřeba soudu prokázat. Je důležité zmínit, že subjektivní lhůta počíná běžet až od okamžiku faktického seznámení se s důvody obnovy řízení, nikoliv od okamžiku, kdy se navrhovatel s těmito důvody seznámit mohl. Tímto okamžikem může být například doručení rozhodnutí o předběžné otázce, vyhotovení znaleckého posudku či moment, kdy se účastník původního řízení dozví o existenci svědka, který by byl svým svědectvím schopen ovlivnit řízení v jeho prospěch.

Se subjektivní lhůtou úzce souvisí objektivní lhůta, důvodem je, že subjektivní lhůta běží v rámci lhůty objektivní, nikoliv odděleně. Objektivní lhůta je v soudním řádu správním stanovena následovně: „*Po třech letech od právní moci napadeného rozhodnutí však může být návrh podán jen tehdy, jestliže byl zrušen trestní rozsudek, jímž byl soud při svém rozhodování vázán.*“¹⁵⁵ Objektivní lhůta je pevně stanovena a činí tři roky od právní moci původního rozhodnutí. Jedinou výjimkou, kdy lze i po uplynutí této tříleté lhůty podat včasný návrh na obnovu řízení je tehdy, pokud byl zrušen trestní rozsudek, jímž byl správní soud vázán při vydání původního rozhodnutí. Smyslem této výjimky je náprava nesprávně vydaného rozhodnutí správního soudu, které by vycházelo z následně zrušeného trestního rozsudku. I v tomto případě však navrhovatel musí dodržet tříměsíční subjektivní lhůtu. Pokud navrhovatel podá návrh po uplynutí subjektivní nebo objektivní lhůty, kromě zmíněné výjimky, její zmeškání nelze prominout a soud návrh usnesením jako opožděný odmítne.¹⁵⁶ Dodržení objektivní lhůty navrhovatel na rozdíl od lhůty subjektivní nemusí soudu prokazovat. Pro počítání lhůt se užije obecné ustanovení soudního řádu správního o lhůtách.¹⁵⁷

3.1.3 Odkladný účinek návrhu

Odkladný nebo také tzv. suspenzivní účinek způsobuje, že v důsledku podání opravného prostředku se odkládá právní moc a vykonatelnost původního rozhodnutí. Soudní řád správní však tento účinek obnově řízení, jako mimořádnému opravnému prostředku, ze zákona nepřiznává. Důvodem je požadavek na princip právní jistoty, tedy že účinky pravomocného rozhodnutí by neměly být

---

¹⁵⁴ § 115 odstavec 1 soudního řádu správního.

¹⁵⁵ § 115 odstavec 2 téhož zákona.

¹⁵⁶ § 46 odstavec 1 písmeno b) a § 115 odstavec 3 téhož zákona.

¹⁵⁷ § 40 téhož zákona.

zpochybňovány. Ustanovení § 117 odstavec 1 soudního řádu správního o návrhu na obnovu řízení říká: „*Podaný návrh nemá odkladný účinek; soud jej však může na návrh přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.*“.¹⁵⁸ Navrhovatel však může již v návrhu nebo samostatně o odkladný účinek napadeného rozhodnutí soud požádat, a to nejpozději do vydání rozhodnutí o povolení obnovy řízení. Zda soud odkladný účinek rozhodnutí navrhovateli přizná, závisí na splnění podmínek stanovených v § 73 odstavci 2 soudního řádu správního: „*Soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*“.¹⁵⁹

Z výše uvedeného usnesení vyplývají tři podmínky materiálního charakteru a jedna podmínka formálního charakteru. Formální podmínkou k přiznání odkladného účinku soudem je podání návrhu oprávněnou osobou, nelze tedy přiznat odkladný účinek ex offo. Návrh na přiznání odkladného účinku vykonatelnosti původního rozhodnutí nelze podat dříve než po zahájení řízení, případně současně s podáním návrhu na zahájení řízení. První materiální podmínkou je, že navrhovateli hrozí v důsledku výkonu rozhodnutí nebo jeho jiných právních následků vznik újmy. S tímto souvisí druhá materiální podmínka, tedy že újma musí být pro žalobce nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Nejen újmu, ale i její intenzitu musí navrhovatel soudu osvědčit. Současně vznik újmy musí být v příčinné souvislosti s výkonem napadeného rozhodnutí. A konečně třetí podmínkou je, že přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Soud je povinen obstatat doklady k osvědčení hrozícího dotčení veřejného zájmu z moci úřední. Popisované ustanovení jako podmínku pro přiznání odkladného účinku dále stanovuje vyjádření žalovaného. Správní soud musí žalovaného vyzvat k vyjádření a určit mu k tomu přiměřenou lhůtu. Pokud se žalovaný ve lhůtě nevyjádří, soud rozhodne o odkladném účinku i bez jeho vyjádření. O návrhu na přiznání odkladného účinku původního rozhodnutí by měly být vyrozuměny i osoby zúčastněné na řízení.¹⁶⁰

¹⁵⁸ § 117 odstavec 1 soudního řádu správního.

¹⁵⁹ § 73 odstavec 2 téhož zákona.

¹⁶⁰ JIRÁSEK, J. § 73 [Odkladný účinek žaloby]. In: BLAŽEK, T., JIRÁSEK, J., MOLEK, P., POSPÍŠIL, P., SOCHOROVÁ, V., ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství

Správní soud o návrhu na přiznání odkladného účinku rozhoduje usnesením, které musí být odůvodněno. Ustanovení § 73 odstavec 4 soudního řádu správního stanovuje lhůtu, do kdy má soud o tomto návrhu rozhodnout. Soud je povinen o něm rozhodnout bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů od podání návrhu není-li nebezpečí z prodlení.¹⁶¹ Pokud soud odkladný účinek původnímu rozhodnutí přizná, pozastavují se do skončení řízení před soudem veškeré účinky původního rozhodnutí. Pokud se zjistí, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v průběhu řízení odpadly, soud může i bez návrhu zrušit usnesení o přiznání odkladného účinku původního rozhodnutí. Stejně jako lze usnesení v průběhu řízení zrušit, tak lze o přiznání odkladného účinku požádat i v průběhu řízení, a to i po předchozím zamítavém usnesení v této věci.¹⁶²

3.2 Fáze řízení

Jak již bylo v této práci několikrát zmíněno, obnova řízení se člení na dvě fáze. Jsou jimi řízení o povolení obnovy řízení a řízení obnovené, přičemž obě probíhají u téhož soudu. V první fázi řízení soud rozhoduje, zda tento mimořádný opravný prostředek povolí a v druhé fázi, byla-li obnova řízení v první fázi povolena, soud pokračuje v řízení o původním návrhu. Pokud obnova řízení v první fázi řízení povolena není, druhá fáze se samozřejmě nekoná.

3.2.1 Řízení o povolení obnovy řízení

Řízení o povolení obnovy řízení, tzv. *iudicium recindens*, je zahájeno stejně jako u jiných typů řízení podle soudního řádu správního dnem, kdy návrh došel soudu.¹⁶³ Řízení ve správním soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční, nikoliv zásadou oficiality, a proto lze řízení zahájit pouze na návrh. Řízení je zahájeno také, pokud návrh dojde věcně či místně nepřislušnému soudu. Pokud soud, kterému návrh došel je nepřislušný k projednání věci, postoupí návrh věcně a místně příslušnému soudu.¹⁶⁴ Řízení je však i přesto zahájeno. Jakým způsobem, v jaké

C. H. Beck [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

¹⁶¹ § 73 odstavec 4 soudního řádu správního.

¹⁶² ZAVŘELOVÁ, J. § 73 [Odkladný účinek žaloby]. In: JEMELKA, L., PODHRÁZKÝ, M., VETEŠNÍK, P., ZAVŘELOVÁ, J., BOHADLO, D., ŠURÁNEK, P. Soudní řád správní. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 601.

¹⁶³ § 32 soudního řádu správního.

¹⁶⁴ § 7 odstavec 5 a 6 téhož zákona.

lhůtě či co by měl návrh na obnovu řízení obsahovat, bylo v této práci již detailně popsáno výše.

Poté co návrh dojde věcně a místně příslušnému soudu, soud zkoumá, zda jsou splněny všechny podmínky řízení, jestli návrh na obnovu řízení podala oprávněná osoba, dále zda byl návrh podán v zákonné lhůtě a zda obsahuje všechny potřebné náležitosti. V § 118 v odstavci 1 je stanoveno: „*Soud je vázán uplatněnými důvody návrhu. To neplatí, jestliže na napadeném výroku je závislý výrok, který napaden nebyl.*“¹⁶⁵ Z uvedeného ustanovení vyplývá, že soud je zároveň vázán rozsahem, v němž navrhovatel napadá rozhodnutí, proti němuž jeho návrh směřuje, protože řízení o obnově řízení je ovládáno dispoziční zásadou. Výjimkou z této vázanosti je tzv. akcesorický výrok. Typickým závislým výrokem je v případě vydání nového rozhodnutí výrok o nákladech původního řízení.

Pokud soud řízení nezastaví nebo návrh na obnovu řízení neodmítne z důvodu nedostatku procesních podmínek nebo neodstranitelného či přes výzvu soudu neodstraněného nedostatku návrhu, soud rozhodne ve věci meritorně. Soud o povolení či odmítnutí obnovy řízení rozhoduje vždy ve formě usnesení. Jsou-li splněny všechny podmínky a je pravděpodobné, že nové skutečnosti nebo důkazy, případně jinak rozhodnutá předběžná otázka, jsou způsobilé přivodit pro navrhovatele obnovy řízení příznivější výsledek řízení, soud usnesením obnovu řízení povolí.¹⁶⁶ Právní mocí rozhodnutí o povolení obnovy řízení nastává ze zákona odklad vykonatelnosti napadaného rozhodnutí, a to až do okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí vydaného v obnoveném řízení.¹⁶⁷ Pokud soud obnovu řízení nepovolí, usnesením ji zamítne. Proti tomuto zamítnutí je možné za splnění podmínek stanovených soudním řádem správním v § 102 a následujících podat kasační stížnost. Kasační stížnost lze však podat pouze, pokud o řízení, které bylo obnovou napadáno, rozhodoval krajský soud, protože, jak bylo zmíněno výše, kasační stížnost lze podat pouze proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Přípustná by tedy nebyla kasační stížnost v případě řízení o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí a návrhu na pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti, protože v těchto věcech rozhoduje Nejvyšší správní

---

¹⁶⁵ § 118 odstavec 1 soudního řádu správního.

¹⁶⁶ § 118 odstavec 2 téhož zákona.

¹⁶⁷ § 117 odstavec 2 téhož zákona.

soud.¹⁶⁸ Jelikož se v případě zamítnutí obnovy řízení nejedná o rozsudek, ale usnesení, nelze se proti zamítnutí obnovy řízení bránit znovu podáním návrhu na obnovu řízení.¹⁶⁹

3.2.2 Řízení obnovené

Druhou fází obnovy řízení je řízení obnovené, latinsky iudicium rescissorium, které přichází v úvahu pouze po předchozím pravomocném povolení obnovy řízení. V okamžiku povolení obnovy řízení je odstraněna překážka rei iudicatae, věci pravomocně rozhodnuté. Řízení obnovené tvoří s původním řízením jeden celek. Průběh obnoveného řízení upravuje § 119 odstavec 1 soudního řádu správního takto: „*Byla-li obnova řízení pravomocně povolena, pokračuje soud v řízení o původním návrhu. K řádnému zjištění skutkového stavu, který tu byl v době jeho původního rozhodnutí, provede nově navržené důkazy a rozhodne o původním návrhu.*“.¹⁷⁰ Soud tedy v rámci řízení obnoveného vychází ze skutkového stavu zjištěného v původním řízení a doplňuje jej prováděním nově navržených důkazů. Soud je povinen zjišťovat skutkový stav, který tu byl v době jeho původního rozhodnutí. Po skončení dokazování soud rozhodne o původním návrhu.

Jak vyplývá z druhého odstavce téhož ustanovení, novým pravomocným rozhodnutím ve věci soud nahrazuje, nikoliv ruší, původní rozhodnutí.¹⁷¹ Není vyloučeno, aby výrok nového rozhodnutí odpovídal původnímu rozhodnutí ve věci. Soud v rámci nového rozhodnutí do výroku o nákladech řízení zahrne i náhradu nákladů řízení o povolení obnovy řízení. Právo na náhradu nákladů má ten účastník řízení, který měl ve věci plný úspěch. Pokud měl úspěch jen částečný, soud mu přiznává právo na náhradu poměrné části nákladů.¹⁷² Proti tomuto novému rozhodnutí se lze bránit podáním kasační stížnosti, avšak důvody pro její podání by měly směřovat na podstatu obnoveného řízení, nikoliv k původnímu řízení.

---

¹⁶⁸ § 102 soudního řádu správního.

¹⁶⁹ § 111 téhož zákona.

¹⁷⁰ § 119 odstavec 1 téhož zákona.

¹⁷¹ § 119 odstavec 2 téhož zákona.

¹⁷² § 60 odstavec 1 téhož zákona.

3.3 Analýza užití institutu obnovy řízení ve správním soudnictví v České republice

Protože je užití mimořádného opravného prostředku obnovy řízení podle soudního řádu správního velice omezeno, položila jsem si otázku: „*Jak často je tento mimořádný opravný prostředek úspěšně využíván?*“. Abych na tuto otázku mohla odpovědět, požádala jsem krajské soudy a Nejvyšší správní soud o tyto informace na základě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Konkrétně mě zajímalo, kolikrát od roku 2011 do roku 2021 jednotlivé krajské soudy povolily obnovu řízení a kolikrát tak učinil Nejvyšší správní soud. Všechny krajské soudy, s výjimkou Krajského soudu v Ostravě, mě shodně odkázaly na webové stránky Statistika a výkaznictví Ministerstva spravedlnosti ČR.¹⁷³ Krajský soud v Ostravě mi dokonce zaslal tabulku s konkrétními informacemi pro jednotlivé roky.¹⁷⁴ Na moji žádost k Nejvyššímu správnímu soudu mi odpověděla tisková mluvčí Nejvyššího správního soudu a po našem telefonickém hovoru mi zaslala výčet obnov řízení, který řešil Nejvyšší správní soud a způsob jakým o nich bylo rozhodnuto.

3.3.1 Krajské soudy

Na základě informací, které jsem získala z portálu Statistika a výkaznictví Ministerstva spravedlnosti ČR v sekci Výkazy soudů a státních zastupitelství z jednotlivých tabulek pro výkazy týkající se správního soudnictví, jsem vytvořila tabulku povolených a zamítnutých návrhů na obnovu řízení krajskými soudy v průběhu deseti let. Bohužel z výkazů není patrné, kolik návrhů na obnovu řízení ve správním soudnictví bylo odmítnuto.

---

¹⁷³ InfoData: Statistiky a výkaznictví Ministerstva spravedlnosti ČR [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/>.

¹⁷⁴ Viz Tabulka 2.

Tabulka 1 Povolena a zmiřnutá řízení o obnově řízení krajskými soudy (podle ¹⁷⁵)

Roky	Řízení o obnově povoleno	Řízení o obnově zamířnuto
2011	0	3
2012	0	1
2013	0	2
2014	0	1
2015	0	3
2016	0	16
2017	0	0
2018	0	1
2019	0	11
2020	0	6
2021	0	0

Z *Tabulky 1* vyplývá, že v předchozích deseti letech nebyla žádná obnova řízení krajskými soudy povolena. Přestože jsem na základě vypracování předchozích kapitol věděla, že se jedná v praxi o velmi úzce využitelný mimořádný opravný prostředek, tento výsledek mě velice překvapil. Ve srovnání s druhým mimořádným opravným prostředkem ve správním soudnictví, kasační stížností, literaturou často popisovanou jako neúnosně zatěžující Nejvyšší správní soud, je institut obnovy řízení ve správním soudnictví téměř nepoužívaný prostředek ochrany práv.¹⁷⁶

Údaje v *Tabulce 2* mi poskytl Krajský soud v Ostravě. Z těchto údajů, kromě nulového povolení obnovy řízení Krajským soudem v Ostravě, vyplývá počet návrhů na obnovu řízení u tohoto soudu ve vymezeném období.

¹⁷⁵ Tabulka vytvořena na základě údajů z InfoData: Statistiky a výkaznictví Ministerstva spravedlnosti ČR [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/>.

¹⁷⁶ BALOUNOVÁ, J. Opravné prostředky ve správním soudnictví. ADAMEC, M., ADAMUSOVÁ, Z., BALOUNOVÁ, J., KUČTOVÁ, S., MORAVEC, M., PETRMICHL, V., ŠVÁSTA, P. Soudní řád správní: Kritická analýza. Praha: Auditorium, 2019, str. 110.

Tabulka 2 Povolená, zmítnutá a odmítnutá řízení o obnově řízení u Krajského soudu v Ostravě (podle ¹⁷⁷)

Roky	Řízení o obnově povoleno	Řízení o obnově zamítnuto/odmítnuto
2011	0	4
2012	0	1
2013	0	1
2014	0	0
2015	0	2
2016	0	15
2017	0	0
2018	0	1
2019	0	2
2020	0	1
2021	0	0

Ve sledovaném období bylo ke Krajskému soudu v Ostravě podáno 27 návrhů na obnovu řízení a žádný z nich neuspěl, vždy jej krajský soud buď zamítl, nebo odmítl.

3.3.2 Nejvyšší správní soud

Protože Nejvyšší správní soud v mnou sledovaném období neřešil žádný návrh na obnovu řízení ve správním soudnictví, zajímalo mě, zda byl tento opravný prostředek u Nejvyššího správního soudu někdy využit. Na základě informací od tiskové mluvčí tohoto soudu jsem zjistila, že Nejvyšší správní soud se od svého zřízení v roce 2003 zabýval návrhem na obnovu řízení pouze třikrát a to v roce 2006, 2007 a 2008.

V prvním z těchto řízení se politická strana „Strana občanského porozumění“ domáhala obnovení řízení o pozastavení činnosti politické strany. Později však návrh vzala zpět a podala návrh na znovuoobnovení politické strany, který však Nejvyšší správní soud odmítl, neboť nebyl v této věci věcně příslušným orgánem.¹⁷⁸ V letech 2007 a 2008 se Nejvyšší správní soud zabýval návrhem „Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu“ na obnovu řízení ve věci pozastavení činnosti politické strany. Přestože předseda senátu Nejvyššího správního soudu vyzval politickou stranu k odstranění vad podání, návrh

¹⁷⁷ Tabulka převzata viz Příloha 1.

¹⁷⁸ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. Obn 1/2006-11.

nevyhověl výzvě předsedy soudu a neodstranil vady svého návrhu, a proto Nejvyšší správní soud návrh odmítl.¹⁷⁹ Naposledy se tento soud zabýval návrhem na obnovu řízení v roce 2008. Navrhovatelem obnovy řízení o pozastavení činnosti politické strany byla strana „Národní sjednocení“, avšak i tento návrh trpěl vadami, které navrhovatel přes výzvu předsedy soudu neodstranil a návrh na obnovu řízení byl opět odmítnut.¹⁸⁰ Žádný z návrhů na obnovu řízení nebyl tedy ani Nejvyšším správním soudem povolen.

---

¹⁷⁹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. Obn 1/2007-23.

¹⁸⁰ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2008, č. j. Obn 1/2008-18.

4 Obnova řízení v dalších řízeních

Obnova řízení, jako mimořádný opravný prostředek, je obsažena i v jiných právních odvětvích. Obnova řízení je přípustná kromě správního soudnictví také například v civilním procesu a v trestním či správním řízení. Protože se tato diplomová práce věnuje oblasti správního práva, je analýza a komparace s obnovou řízení ve správním soudnictví věnována obnově správního řízení.

4.1 Obnova správního řízení

Úprava obnovy správního řízení je zakotvena v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád v § 100 a § 102. Jakožto mimořádný opravný prostředek směřuje proti pravomocnému správnímu rozhodnutí. Účelem tohoto institutu je náprava nedostatečných skutkových zjištění nebo některých procesních vad. Stejně jako v případě obnovy se správním soudnictví se obnova správního řízení tradičně dělí na dvě samostatné fáze.¹⁸¹

Jedním z hlavních rozdílů oproti obnově v rámci správního soudnictví shledávám ve způsobu, jakým může být obnova správního řízení zahájena. Správní řád umožňuje zahájení obnovy řízení jak na základě žádosti původního účastníka řízení, tak i z moci úřední správním orgánem, který ve věci rozhodoval v posledním stupni.¹⁸² Pokud je řízení zahájeno na základě žádosti původního účastníka jedná se o mimořádný opravný prostředek. Avšak pokud je obnova řízení nařízena z moci úřední, mluvíme o dozorčím prostředku. V rámci obnovy správního řízení se tak může uplatnit jak zásada dispoziční, tak i zásada oficiality. Naopak obnova řízení ve správním soudnictví je ovládána pouze dispoziční zásadou.

Dalším podstatným rozdílem je, kdo o obnově řízení rozhoduje. V případě správního soudnictví rozhoduje o obnově řízení nezávislý a nestranný soud, tedy orgán moci soudní. V rámci obnovy správního řízení rozhodují správní orgány, jež jsou vymezeny v § 1 správního řádu takto: „*Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy*

---

¹⁸¹ ¹⁸¹ KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 396.

¹⁸² § 100 odstavce 1 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

(*dále jen "správní orgán"*).¹⁸³ Věcně příslušným správním orgánem k rozhodnutí o povolení obnovy správního řízení je správní orgán, který rozhodoval v posledním stupni.¹⁸⁴ K novému řízení je příslušný ten správní orgán, který byl příslušný k vedení původního řízení v prvním stupni. Avšak pokud bylo řízení obnoveno z důvodů, které se týkaly výlučně důvodů před odvolacím orgánem, je příslušný k obnovenému řízení odvolací správní orgán.¹⁸⁵

Dalšími odlišnostmi od obnovy řízení ve správním soudnictví jsou důvody pro podání obnovy správního řízení. Správní řád umožňuje širší uplatnění obnovy správního řízení než je tomu u obnovy podle soudního řádu správního. Prvním důvodem pro povolení obnovy správního řízení je, že: „*Vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými.*“¹⁸⁶ Tento důvod pro povolení obnovy správního řízení se velmi podobá důvodu pro obnovu řízení ve správním soudnictví, avšak i zde lze najít odlišnost. Domnívám se, že soudní řád správní neumožňuje obnovit řízení v případě, že by se provedené důkazy v původním řízení ukázaly nepravdivými. Tuto vadu lze v rámci správního soudnictví řešit podáním kasační stížnosti.¹⁸⁷

Také druhý důvod je obdobný jako v případě obnovy řízení v rámci správního soudnictví. I zde je obnova řízení možná na základě rozhodnutí o předběžné otázce, avšak ustanovení § 100 odstavec 2 správního řádu umožňuje obnovu správního řízení i z důvodu například změny nebo zrušení závazného stanoviska v případě rozhodnutí podmíněného závazným stanoviskem či na základě zrušení rozhodnutí soudem, které bylo podkladem pro rozhodnutí vydané v řízení, jež má být obnoveno.¹⁸⁸ Oba důvody obnovy musí současně vést k jinému řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování v původním řízení. Pro tyto zmíněné důvody může být obnova správního řízení zahájena jak na základě žádosti účastníka

---

¹⁸³ § 1 odstavec 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁸⁴ § 100 odstavec 2 téhož zákona.

¹⁸⁵ § 102 odstavec 1 téhož zákona.

¹⁸⁶ § 100 odstavec 1 písmeno a) téhož zákona.

¹⁸⁷ § 103 odstavec 1 písmeno b) téhož zákona.

¹⁸⁸ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D. § 100 [Obnova řízení]. In: JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D. Správní řád. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, str. 617.

původního řízení, tak i nařízením z moci úřední správním orgánem, pokud je na novém řízení veřejný zájem.¹⁸⁹

Existuje však ještě jeden důvod pro povolení obnovy správního řízení, a tím je skutečnost, že původní rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem. Pro tento důvod může být povolena obnova správního řízení pouze z moci úřední, nikoliv na žádost účastníka původního řízení.¹⁹⁰ Nařízení obnovy správního řízení z moci úřední může nastat jak na základě vlastního poznatku správního orgánu, tak i z podnětu jakékoliv fyzické či právnické osoby, jiného správního orgánu nebo jakéhokoliv jiného orgánu veřejné moci. Nikdo však nemá subjektivní právo na to, aby bylo řízení z moci úřední zahájeno.

Rozdíl mezi obnovou řízení ve správním soudnictví a tou ve správním řízení dále spadá v povinnosti správního orgánu posoudit věc z hlediska zásady proporcionality, s ohledem na případnou nepoměrnou újmu, která by vznikla rozhodnutím o obnově správního řízení některému z účastníků řízení, který na základě původního rozhodnutí správního orgánu nabyl práva v dobré víře. Pokud by správní orgán shledal zjevný nepoměr mezi újmou, která vznikla původním rozhodnutím a tou, která by novým rozhodnutím vznikla jinému účastníkovi nebo veřejnému zájmu, řízení o obnově zastaví.¹⁹¹ Správní soud takovouto povinnost v rámci obnovy řízení nemá.

Přestože to správní řád přímo nestanovuje i zde můžeme najít příklad nepřipustnosti žádosti o obnovu řízení. Nepřipustná by tak byla například žádost na obnovu řízení tam, kde správní orgán rozhodl příkazem na místě. Dříve v rámci blokového řízení.¹⁹² Důvodem je, že v rámci rozhodnutí příkazu na místě obviněný z přestupku svým podpisem souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty, s její výší a s vydáním příkazového bloku, a proto nelze následně zpochybňovat skutkový stav, o němž řádné dokazování právě z důvodu souhlasu obviněného vůbec neproběhlo.¹⁹³ Výjimkou z této nepřipustnosti je podle Nejvyššího správního soudu případ, kdy fyzická osoba zpochybňuje svůj souhlas

---

¹⁸⁹ § 100 odstavec 1 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁹⁰ § 100 odstavec 4 téhož zákona.

¹⁹¹ § 94 odstavec 4 téhož zákona v souvislosti s § 100 odstavec 5 téhož zákona.

¹⁹² § 84 zákona č. 200/1990 Sb., České národní rady o přestupcích.

¹⁹³ § 91 odstavec 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

s vydáním příkazového bloku z důvodu, že přestupek nespáchala a příkazový blok podepsala jiná osoba.¹⁹⁴

Naopak shoda panuje v případě subjektivní a objektivní lhůty pro podání žádosti na obnovu správního řízení. V tomto případě, stejně jako ve správním soudnictví, činí objektivní lhůta tři roky ode dne právní moci původního rozhodnutí a subjektivní lhůta tři měsíce ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, ten kdo obnovu žádá.¹⁹⁵ V případě, že by řízení o obnově správního řízení bylo zahájeno správním orgánem z moci úřední, musí správní orgán rozhodnutí o povolení obnovy vydat do konce objektivní lhůty.¹⁹⁶ Pokud je řízení zahájeno na základě včasné žádosti původního účastníka řízení, rozhodnutí může správní orgán vydat i po tříleté objektivní lhůtě.

Současně také žádost na obnovu řízení podle správního řádu nemá ze zákona odkladný účinek, ale správní orgán jej může v případě, že hrozí vážná újma účastníkovi nebo veřejnému zájmu přiznat.¹⁹⁷ Stejně jako u obnovy řízení ve správním soudnictví, povolením obnovy správního řízení nastává odkladný účinek vykonatelnosti původního rozhodnutí *ex lege*. Odkladný účinek vykonatelnosti původního rozhodnutí může správní orgán vyloučit, jestliže to naléhavě vyžaduje veřejný zájem, hrozí-li vážná újma některému z účastníků nebo pokud vykonatelnost rozhodnutí již zanikla podle zvláštního zákona.¹⁹⁸

Pokud nedojde k zastavení řízení o obnově správního řízení, správní orgán rozhodne, zda obnovu povolí, či zamítne. Po povolení obnovy řízení, stejně jako v případě obnovy řízení ve správním soudnictví, následuje druhá fáze obnovy správního řízení, tzv. obnovené řízení. I zde řízení tvoří jeden celek a nové řízení je pokračováním původního řízení. Nové pravomocné rozhodnutí pak ruší původní rozhodnutí, proti kterému lze podat odvolání.¹⁹⁹

---

¹⁹⁴ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 1 As 21/2010-65.

¹⁹⁵ § 100 odstavec 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁹⁶ § 100 odstavec 3 téhož zákona.

¹⁹⁷ § 100 odstavec 6 téhož zákona.

¹⁹⁸ Tamtéž.

¹⁹⁹ § 102 odstavec 9 téhož zákona.

4.2 Shrnutí

Přestože by se na první pohled mohlo zdát, že obnova řízení dle správního řádu a obnova řízení ve správním soudnictví jsou téměř totožné mimořádné opravné prostředky, domnívám se, že tomu tak není. Ačkoliv jsou oba instituty založeny na stejných principech, tedy obnovení řízení na základě nově objevených skutečností či důkazů, které existovaly i v době původního řízení a následném vydání nového rozhodnutí, je zde mnoho odlišností.

Za největší rozdíl považuji rozsah možností pro uplatnění těchto mimořádných opravných prostředků. Správní řád totiž umožňuje mnohem širší uplatnění tohoto institutu. Podat žádost na obnovu správního řízení je možné na základě většího počtu důvodů a správní řád nás neomezuje nepřipustností některých typů řízení. Obnova řízení ve správním soudnictví je přípustná jen pro dva typy řízení, z toho jeden typ řízení se týká pouze politických stran a hnutí, což velmi omezuje úspěšné použití tohoto opravného prostředku.

Další velký rozdíl spočívá v možnosti zahájení řízení o obnově, kdy je na obnovu správního řízení možné pohlížet buď jako na mimořádný opravný prostředek, nebo jako na dozorčí prostředek, což samozřejmě v rámci správního soudnictví není možné. Tento druhý způsob zahájení řízení pak otevírá další možnosti pro uplatnění tohoto institutu.

Z těchto důvodů se domnívám, že obnova řízení podle správního řádu je mnohem lépe a snadněji využitelný opravný prostředek, který je v praxi mnohem více úspěšně aplikovatelný než obnova řízení podle soudního řádu správního.

Závěr

Cílem této diplomové práce byla podrobná analýza institutu obnovy řízení ve správním soudnictví se zaměřením na jeho použitelnost v praxi. Úvod práce je věnován obecnému úvodu do problematiky opravných prostředků ve správním soudnictví a jejich stručnému vývoji. Následně se tato práce zabývá výhradně otázkami týkající se obnovy řízení ve správním soudnictví, zejména důvody pro podání tohoto opravného prostředku a náležitostmi, které musí návrh na obnovu řízení obsahovat.

Obnova řízení, jako jeden ze dvou mimořádných opravných prostředků ve správním soudnictví, je dle mého názoru v soudním řádu správním upravena velmi zdařile a nevykazuje žádné vady či právní mezery. Ustanovení soudního řádu správného o obnově řízení jsou stručné, výstižné a srozumitelné.

Naopak jako problematické shledávám využití tohoto mimořádného opravného prostředku v praxi. Přestože již ze samotné právní úpravy obnovy řízení ve správním soudnictví vyplývá, že se jedná o velice úzce využitelný prostředek ochrany veřejných subjektivních práv, tato práce ukazuje, že se jedná o téměř v praxi nevyužitelný institut. V desetiletém období sledovaném touto prací, od roku 2011 do roku 2021, nebyla obnova řízení krajskými soudy povolena ani jednou, což mě velice překvapilo. Současně ani Nejvyšší správní soud nepovolil obnovu řízení ve správním soudnictví ani jednou za celou dobu své existence.

Ustanovení o přípustnosti návrhu na obnovu řízení omezují tento opravný prostředek do tak úzké podoby, že je, zdá se téměř nemožné tento institut v praxi úspěšně využít. Důvod, proč je obnova řízení ve správním soudnictví takto úzce vymezena, spatřuji naopak v nepoměrně široké úpravě druhého mimořádného opravného prostředku a existenci obdobného institutu ve správním řádu, který je dle mého názoru snadněji využitelný v praxi.

Současně si myslím, že přestože je obnova řízení podle soudního řádu správného využitelná pouze ve výjimečných případech, je jedině správně, že máme více možností jak bránit svá subjektivní veřejná práva.

Resumé

The aim of this diploma thesis was a detailed analysis of the institute of retrial in administrative justice with a focus on its applicability in practice. The introduction is devoted to a general introduction to the issue of remedies in administrative justice and their brief development. Subsequently, this work deals exclusively with issues related to the retrial in the administrative judiciary, especially the reasons for filing this appeal and the requirements that the proposal for retrial in administrative justice must contain.

The retrial in administrative justice, as one of the two extraordinary remedies in the administrative judiciary, is, in my opinion, very well regulated in the Code of judicial administrative and does not show any defects or legal gaps. The provisions of the Code of judicial administrative on the retrial are brief, concise and comprehensible.

On the contrary, I find the use of this extraordinary remedy in practice problematic. Although it follows from the very legal regulation of the retrial in the administrative judiciary that it is a very narrowly usable means of protection of public subjective rights, this work shows that it is an almost unusable institute in practice. In the ten-year period monitored by this work, from 2011 to 2021, the retrial by the regional courts was not allowed even once, which very surprised me. At the same time, even the Supreme Administrative Court did not allow the retrial in the administrative judiciary even once in its entire existence.

The provisions on the admissibility of the application for retrial in administrative justice limit this appeal in such a narrow form that it seems almost impossible to use this institute successfully in practice. On the contrary, I see the reason why the retrial in the administrative judiciary is so narrowly in the disproportionately broad regulation of the second extraordinary remedy and the existence of a similar institute in the Administrative Procedure Code, which in my opinion is easier to use in practice.

At the same time, I think that, although the retrial under the Code of judicial administrative can only be used in exceptional cases, it is only right that we have more options for defending our subjective public rights.

Seznam literatury a informačních zdrojů

Literatura

1. ADAMEC, M., ADAMUSOVÁ, Z., BALOUNOVÁ, J., KUČTOVÁ, S., MORAVEC, M., PETRMICHL, V., ŠVÁSTA, P. Soudní řád správní: Kritická analýza. Praha: Auditorium, 2019, s. 152. ISBN 978-80-87284-79-7.
2. HENDRYCH, D. a kol. Právní slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1.
3. HENDRYCH, D. a kol. Správní právo: Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 599 s. ISBN 978-80-7400-624-1.
4. JEMELKA, L., PODHRÁZKÝ, M., VETEŠNÍK, P., ZAVŘELOVÁ, J., BOHADLO, D., ŠURÁNEK, P. Soudní řád správní. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1168. ISBN 978-80-7400-498-8.
5. JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D. Správní řád. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 1048. ISBN 978-80-7400-751-4.
6. KOPECKÝ, M. Správní právo: Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 536 s. ISBN 978-80-7400-727-9.
7. KÜHN, Z., Kocourek, T. a kolektiv. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 1104, ISBN 978-80-7598-479-1.
8. POTĚŠIL, L., BRUS, M., HLOUCH, L., RIEGEL F, a ŠIMÍČEK, V. Soudní řád správní: Komentář. Praha: Leges, 2014, 1152 s. ISBN 978-80-7502-024-6.
9. SLÁDEČEK, V. Obecné správní právo. 1. vydání. Praha: ASPI, 2005, ISBN 8073570602.
10. SLÁDEČEK, V., MELOTÍKOVÁ, P. Aktuální otázky správního soudnictví (zejména v souvislosti s novelou soudního řádu správního provedenou zákonem č. 303/2011 Sb.). Praha: Leges, 2012, 172 s. 172. ISBN 978-80-87576-47-2.
11. VOPÁLKA, V., MIKULE, V., ŠIMŮNKOVÁ, V., ŠOLÍN, M. Soudní řád správní: Komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, 338 s. ISBN 80-7179-864-9.

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 27. června 2001, sp. zn. Pl. ÚS 16/99.
2. Rozsudek Nejvyšší správní soud - rozšířený senát ze dne 05. 12. 2017 sp. zn. 1 Afs 58/2017 – 42.
3. Nález Ústavního soudu ze dne 16. 1. 2003, sp. zn. III. ÚS 561/02.
4. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 5/2003-32.
5. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2936/2004.
6. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, sp. zn. Na 50/200.
7. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2005, sp. zn. 3 Azs 219/2005.
8. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. Obn 1/2006-11.
9. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2007, č. j. 4 As 49/2007-80.
10. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2007, sp. zn. 9 Afs

- 132/2007.
11. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. 4 As 25/2008.
  12. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2008, č. j. Obn 1/2007-23.
  13. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2008, č. j. Obn 1/2008-18.
  14. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2009, č. j. Pst 1/2008-66.
  15. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2010, sp. zn. 5 Azs 54/2009.
  16. Nález Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 39/08
  17. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2010, sp. zn. 6 Ads 88/2010.
  18. Usnesení Nejvyšší správní soud - senát ze dne 13. 12. 2012 sp. zn. Ars 5/2012 – 55.
  19. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 1 As 21/2010-65.
  20. Usnesení Nejvyšší správní soud - senát ze dne 06. 11. 2018 sp. zn. Vol 76/2018 – 105.
  21. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 08, 2008, sp. zn. 2 Aps 4/2008 – 138.

Právní předpisy

1. Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.
2. Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.
3. Zákon č. 200/1990 Sb., České národní rady o přestupcích.
4. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
5. Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
6. Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.
7. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
8. Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).
9. Zákon č. 77/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.
10. Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).
11. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
12. Zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění novely tohoto zákona provedenou zákonem č. 519/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád.
13. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Internetové zdroje

1. BLAŽEK, T, JIRÁSEK, J, MOLEK, P, POSPÍŠIL, P, SOCHOROVÁ, V, ŠEBEK, P. Soudní řád správní. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016.
In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2021-11-10]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
2. DOSTÁL, M., LANGÁŠEK, T., POSPÍŠIL, I., WAGNEROVÁ, E. Zákon o Ústavním soudu: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-11-27]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/>.
3. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu soudního řádu správnímu, obecná část, sněmovní tisk 1080/0, část č. 1/2, 3. volební období Poslanecké sněmovny, 1998 – 2002, [online]. [cit. 2022-02-11].
Dostupné z:
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=1080&CT1=0>.
4. InfoData: Statistiky a výkaznictví Ministerstva spravedlnosti ČR [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/>.
5. MAZANEC, M. Nejvyšší správní soud: Historie [online]. 2019 [cit. 2021-11-11].
Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Historie/art/4?menu=174>.
6. Nejvyšší správní soud: Obecné informace [online]. [cit. 2022-02-17].
Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Obecne-informace/art/557?menu=173>.

Příloha 1

KRAJSKÝ SOUD V OSTRAVĚ

Havlíčkovo nábřeží č. 34, 728 81 Ostrava

tel.: 596 153 222, fax: 596 153 370, e-mail: podatelna@ksoud.ova.justice.cz,
IDDS: jhyaeqv

NAŠE ZNAČKA: Si 119/2022

VAŠE ZNAČKA:

VYŘIZUJE:

DNE: 11. února 2022

Vážená paní

Tereza Smolanová

████████████████████

████████████████████

██

Vážená paní Smolanová,

v návaznosti na Vaši žádost ze dne 9. 2. 2022 o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, sdělujeme počty obnov řízení ve správním soudnictví za období let 2011 – 2021:

Krajský soud v Ostravě - návrhy na obnovu ve správním soudnictví v období 2011 - 2021

Návrhy na obnovu	povolena obnovu	zamítnut/odmítnut návrh na obnovu
2011	0	4
2012	0	1
2013	0	1
2014	0	0
2015	0	2
2016	0	15
2017	0	0
2018	0	1
2019	0	2
2020	0	1
2021	0	0

S pozdravem

Mgr. Ondřej Fiala v.r.
asistent předsedy krajského soudu

Za správnost vyhotovení: Lenka Slaninová